

DE KORHAAAN

Jaargang 38, Nummer 2 - Mei 2004

IN DIT NUMMER:

Voorjaarsexcursie Vlieland 2004
Provinciale Vogelaarsdag Flevoland
Aarsvoeten

De Korhaan

Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

Verschijnt 5x per jaar.

Redactie : Josée van Beek
Willem-Jan Hoeffnagel
Joost van Ramshorst
Rietje Veltkamp

Redactieadres : Rietje Veltkamp rietjeveltkamp@wxs.nl
Castorstraat 21 1223 EW Hilversum 035-6834193

Ledenadministratie : F. Wilms-Schopman
J.C. Ritsemalaan 1 1241 AP Kortenhoef 035-6563020

Verzending Korhaan : Bep Dwars-Van Achterbergh
Flamingohof 1 1221 LK Hilversum 035-6850627

Foto omslag : Jos Korenromp / Het Vogeljaar

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren.

De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren kopij: uiterlijk 1 februari

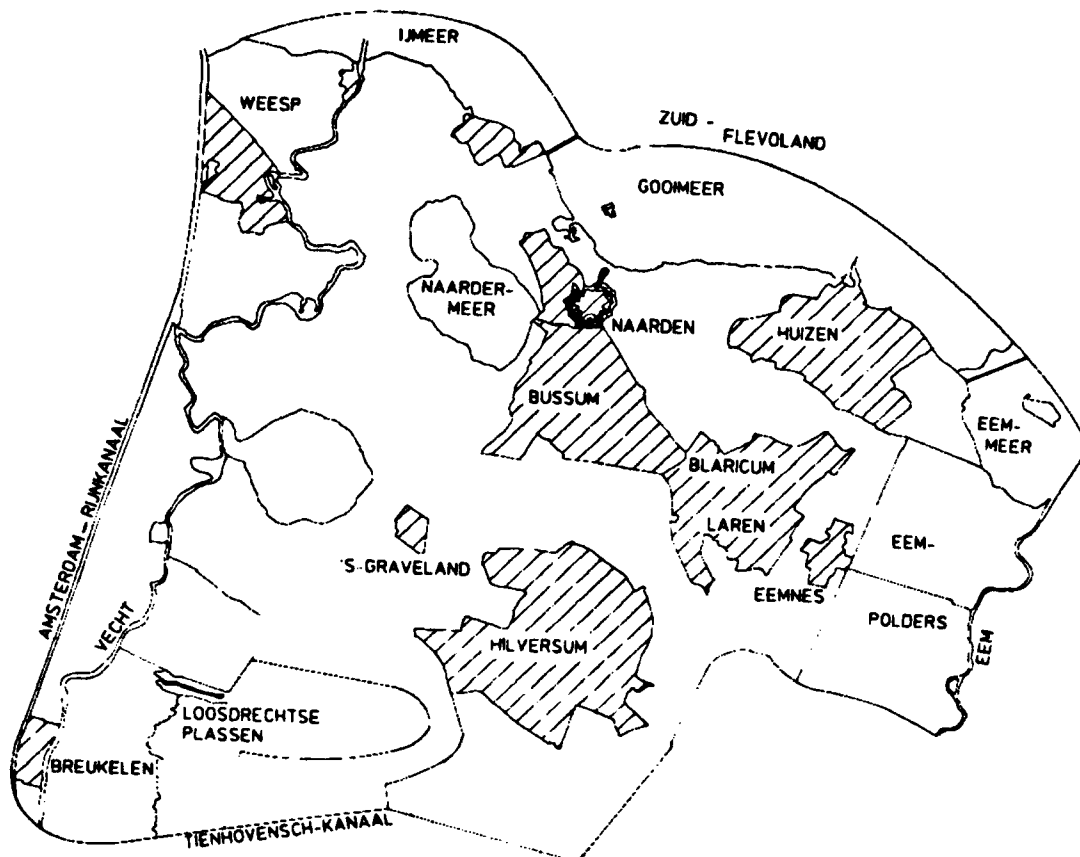
1 april

1 september

15 juni

15 november

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	38
Je lijkt wel een Eemnesser boerin op hur zondags	39
Krassen van een Gooise kijker	40
Tellende vogelaars	41
Kalander	43
Onthutsende ontmoetingen	44
Ingezonden brief: Regelgeving voor onderzoek met in het wild levende dieren.....	46
Provinciale Vogelaarsdag Flevoland een bezoek waard	47
Verslag van de Algemene Ledenvergadering over 2003	48
Uit de veren	52
Nestkastvogel 2004	53
Aarsvoeten	54
Voorjaarsexcursie Vlieland 2004	57
Boekbespreking: Tuinvogels in beeld	58
Programma	59
Ontvangen Literatuur	61
Mutaties ledenbestand	62
Veldwaarnemingen	63
Kor Haan	64

Van de voorzitter

In plaats van mijn gebruikelijke bijdrage, heb ik ditmaal gekozen voor de weergave van mijn toespraak op de algemene ledenvergadering van 25 maart 2004. Deze is hierna integraal afgedrukt. Ik wil hier overigens eerst nog heel kort stilstaan bij iets wat niet in deze toespraak aan de orde komt, te weten het afscheid van *Guus Proost*. Hoewel ik Guus reeds namens de vereniging op de ledenvergadering heb bedankt, waarbij hem de gebruikelijke oorkonde en een cadeau zijn overhandigd, wil ik dat hier nogmaals doen. Guus heeft zich maar liefst tien jaar ingezet als bestuurslid van de belangrijke en omvangrijke subgroep Avifauna. Gelukkig blijft Guus lid van het coördinatieteam van Avifauna, zodat wij voorlopig nog van zijn kennis en ervaring gebruik kunnen blijven maken. Guus bij deze nogmaals zeer bedankt voor wat je als bestuurslid hebt gedaan en het ga je goed!

Het afgelopen verenigingsjaar zal de geschiedenis niet ingaan als een geruchtmakend jaar. De vereniging is niet betrokken geweest bij de plaatsing van een vogelhut of een informatiebord. Er was geen jubileum, geen uitgave van een boek of een bijzonder rapport, kortom ongeschijnlijk was het een saai jaar. Voeg daar nog eens bij alle berichten die u hebt gelezen over vacatures en opstappende bestuursleden en je zou bijna gaan denken dat het hard bergafwaarts gaat met onze vereniging. Naar de mening van het bestuur zou dat een onjuiste indruk zijn. Hoewel het bestuur het afgelopen jaar zijn handen vol heeft

gehad aan allerhande kwesties en er nog best de nodige punten van zorg zijn, zijn wij zeker niet ontevreden over het afgelopen jaar en zien wij de toekomst van onze vereniging met vertrouwen tegemoet. Wij baseren dit optimisme op het vele werk dat door tal van actieve leden in het afgelopen jaar is verzet. Juist omdat dit voor het doorsnee-lid lang niet altijd zichtbaar is geweest, wil ik hier toch even bij stilstaan. Om niemand tekort te doen zal ik hier geen namen gaan noemen, maar degenen die actief bezig zijn geweest mogen die actief bezig zijn omgekeerd best een beetje trots zijn op zichzelf, want wij als bestuur zien wel degelijk dat er veel is gedaan en verbeterd.

Als bestuur hebben we geconstateerd dat er door allerlei oorzaken belangrijke kennis en contacten voor de vereniging verloren gaan. Denk aan bestuurswisselingen en het verlies van leden door oorzaken als overlijden en verhuizingen. Om de kennis en contacten van de betrokkenen voor de vereniging zoveel mogelijk te bewaren, zijn wij onder meer bezig met het samenstellen van een bestuurs-handboek waarin zowel de diverse bestuursfuncties en hun inhoud als de onder hen ressorterende subgroepen en hun activiteiten in kaart gebracht gaan worden. Wij hopen dat het zo gemakkelijker wordt om opvolging te vinden en deze opvolgers snel een idee te geven wat er van hen verwacht wordt, dit zonder dat zij bij allerlei zaken opnieuw het wiel moeten uitvinden. Ook het bestuur zelf krijgt zo een veel beter beeld van ieders taken en verantwoordelijkheden.

Dankzij een goed initiatief van de subgroep *Avifauna* is een flink aantal nieuwe leden via een bijzondere ledenavond actief betrokken geraakt bij onze vereniging. Zij hebben zowel binnen Avifauna als daarbuiten een plek gevonden. Niettemin blijft er ook bij Avifauna behoefte aan nieuwe mensen, zowel voor kleine als grotere taken. De subgroep Avifauna zelf bloeit nog steeds prima zoals u elke Korhaan weer kunt lezen in de rubriek "Uit de veren". Er vinden nog steeds de nodige inventarisaties en tellingen plaats. Er wordt druk geringsd en voor nestbescherming en nestgelegenheid gezorgd waarbij soms –denk aan de boerenzwaluwen– weer inventieve oplossingen worden bedacht en uitgetoet.

Na een hernieuwde bestuurswisseling loopt de subgroep *Communicatie* weer prima. Zo is de welkomstbrochure voor nieuwe leden geactualiseerd en weer beschikbaar, is er een advertentiebeleid ontwikkeld en is er weer contact gelegd met de pers en andere media. Men is ook bezig met de hoognodige actualisering van de website van de VWG.

Ook zijn de problemen rond de Korhaan aangepakt en is het gelukt om versterking van de redactie te bewerkstelligen. Via de boeken- en promotiestand wordt bij diverse gelegenheden goed reclame voor de VWG gemaakt en wordt er ook nog wat verdiend. Ook de lezingen lopen nog steeds goed. Zij helpen om de onderlinge band te behouden en te versterken.

Dat geldt ook zeer zeker voor de goed lopende subgroep *Excursies* en de commissie *Buitenland*. De inzet en het enthousiasme van degenen die hierbij betrokken zijn, stimuleert veel leden om actiever met vogels kijken bezig te zijn. Hoewel er natuurlijk veel vertrouwde gezichten op deze activiteiten afkomen, heb ik persoonlijk kunnen constateren dat het actief samen vogels kijken ook veel nieuwe leden aanspreekt, met als extra voordeel dat zij zich sneller thuis voelen en actief worden binnen onze vereniging.

Ook de subgroep *Cursussen* timmert behoorlijk aan de weg. Zo zitten de cursussen nog steeds stampvol, wat telkens ook weer de nodige nieuwe leden oplevert. Onder het motto "wie de jeugd heeft, heeft de toekomst" wordt ook veel energie gestoken in de jeugdcursus en met succes, want ouders en kinderen zijn zeer enthousiast. Bovendien hebben kinderen en cursusleiding recentelijk zelfs als visitekaartje voor de VWG gefun-

geerd door gehoor te geven aan de schoonmaakoproep voor het vogeleiland bij Huizen. Zij hebben hierbij zelfs een paar keer de krant gehaald. Een prima actie die naar ik begrepen heb ook door de kinderen zelf erg leuk werd gevonden en waarbij zelfs tijd was voor leuke waarnemingen.

Hoewel de belangrijke functie *bestuurslid Natuurbescherming* nog steeds vacant is, wordt het bestuur gelukkig nog van tijd tot tijd op belangrijke zaken geattendeerd en zijn er mensen die het bestuur ad hoc bij bepaalde kwesties willen helpen. Het bestuur waardeert dit zeer, doch met de als gevolg van allerlei maatschappelijke ontwikkelingen weer toegenomen druk op de natuur, zouden wij toch graag op korte termijn deze vacature vervuld zien.

Voorts zijn wij verheugd dat het ledental -ondanks zaken als vergrijzing, de economische recessie etc. toch- redelijk stabiel is gebleven. Door de goede leden-

administratie konden bestuur en subgroepen over de noodzakelijke actuele gegevens beschikken.

Tot slot wil ik niet onvermeld laten de vele inspanningen die zijn verricht om een beter inzicht in de inkomsten en uitgaven van de diverse subgroepen en activiteiten te krijgen en daarmee in de financiën van onze hele vereniging. Hierdoor zal ook beter en tijdiger overzicht ontstaan in de diverse activiteiten binnen onze vereniging en de kosten daarvan. Dit is van groot belang om een actieve, maar gezonde VWG in stand te houden.

Tot slot wil ik een ieder bedanken die zich door het vorige wellicht niet direct aangesproken voelt, doch die zich op zijn of haar manier voor onze vereniging of de vogelbescherming in het algemeen heeft ingezet. Het bestuur hoopt ook dit verenigingsjaar weer op u te mogen rekenen.

Erik Hans van Stigt Thans

Je lijkt wel een Eemnesser boerin op hur zondags

Carla Holzenspies

Koninklijke belangstelling voor de Nederlandse vogels
Niet alleen de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken bezoekt regelmatig de Eempolder. De weidevogels trokken af en toe ook de aandacht van Koningin Juliana en haar vriendin Baronesse Hanny van Til onder het motto: "dat zijn óók Jouw onderdanen".
In het veld moest af en toe over een hek geklommen worden. Op een keer bleef Hare Majesteit aarzelend naast het hek staan. "Ik heb een nieuwe japon aan" verklaarde ze. "Je lijkt wel

een Eemnesser boerin op hur zondags", kreeg H.M. te horen. Het hek werd beklommen!
Aan Hanny heb ik te danken dat ik bij haar thuis Koningin Juliana mocht ontmoeten.
"Neem je bosuil mee en een paar jonge vogels en vertel H.M. van je vogelavonturen". Vergeeld van een aantal bemande vogelkooien stelde ik me aan H.M. voor. Ik vertelde Haar over mijn contact met Konrad Lorenz, de buizerd die door huis vloog en dat ik mijn bed gedeeld had met een pas uit het ei gekropen bergeendje.

Toen enige tijd later mijn boek uitkwam vroeg ik Hanny of ik H.M. mijn boek mocht aanbieden. H.M. stelde wel dat ik iets persoonlijks in het boek zou schrijven. Dat viel voor een gewone staatsburger niet mee.
In mijn boek: "Al weer een vogel aan de deur", beschreef ik de ontmoeting met Willem Duys met mijn bosuil in zijn tv-programma "Voor de vuist weg". De grootste gebeurtenis in haar leven is de ontmoeting met Koningin Juliana. De enige uil die dat voorrecht heeft gehad. Willem was het daar niet mee eens. Vol-

gens hem kwamen er regelmatig uilen bij H.M. op bezoek.

Uiteindelijk kwam voorin het boek van H.M. te staan:

De grootste gebeurtenis uit mijn leven is het bezoek aan H.M. de Koningin was getekend "Uil"

In het mijne ook,
w.g. Carla Holzenspies

De koningin bedankte in haar brief voor de vriendelijke woorden van "Uil". Met haar is een bijzondere vrouw heengegaan, een echte Moeder des Vaderlands!

Krassen van een Goolse kijker

Als een trekvogel begeeft de moderne vogelaar zich in groepen per kerosinevink op reis over de hele wereld om via vooraf uitgestippelde routes als zomer- of wintergast zijn hobby uit te leven.

Mobiel

Wat een leven hebben vogelaars in de huidige tijd. Welvaart, toegenomen vrije tijd en technische ontwikkelingen hebben er voor gezorgd dat vrijwel niets meer onbereikbaar is. Vroeger was dat wel anders. Te voet, paard, boot of koets en later fiets, tram of trein begaf men zich naar een vogelplek. Vogels kijken was een hele expeditie en voor een binnenlandse trip moest heel wat tijd worden uitgetrokken. Per brief stelde men elkaar op de hoogte van de waarnemingen. Met het verschijnen van auto, telefoon en telegraaf werd vogelen al een stuk eenvoudiger. Tegenwoordig staat men voor niets. E-mail is het communicatiemiddel van deze tijd. Ver is nooit ver genoeg. Het gras bij de buurman is altijd groener. Een keur van organisaties staat klaar om de honger te bevredigen. De namen liegen er niet om, Bird Quest, Ecotourist, White Stork Travel, Wolftrail, te veel om op te noemen. Vogelreizen zijn een markt geworden. Als een trekvogel begeeft de moderne vogelaar zich in groepen per kerosinevink op reis over de hele wereld om via vooraf uitgestippelde routes als zomer- of wintergast zijn hobby uit te leven. Uitgevers ontdekten een gat in de markt en gingen er toe over vogelgidsen over diverse landen uit te brengen. Bij

menige fanatieke reislustige vogelaar puilt de boekenkast uit.

Anderen verlustigen zich vooraf aan de 'travelreports', wikken en wegen, stippelen hun routes uit en pakken de heilige koe. Vlak voor hun vertrek raadplegen zij vaak nog even Internet om de laatste ontwikkelingen op vogelgebied op de vogelstek van bestemming in zich op te nemen. De achterblijvers verlustigen zich aan de meest vreemde namen: Baradpur, Galapagos, Camliça, Extremadura, Falsterbo, Hortobagy. Hun mobiliteit wordt beperkt door een niet genoeg opgevette bankrekening of het gezin. De verre wegtrekkers hebben vooraf heel wat lijntjes

uitgegooid, voorgekookt, gemasseerd en gepaaid voordat zij op pad konden. De middellange en korte afstandstreckers moeten trouwens ook nogal wat schipperen. We gaan niet de hele dag vogeltjes kijken. Ja, er is volop cultuur, en stad en een disco in de buurt. Papa gaat alleen 's morgens vroeg op pad, kunnen jullie lekker uitslapen! Soms kunnen Center Parks, Club Med en andere massavertierplekken met tropische zwemparadijzen en ander vermaak een zegen zijn. 's Avond pakt pa zijn semafoon of mobieltje, kijkt en leest in zijn mailbox wat zijn maatjes elders hebben waargenomen.

Buiten de vakanties gedraagt men zich soms als invasievogelaars. Jaarlijks brengen de veerboten vooral in de voor- en najaarstrek duizenden vogelaars naar een van de Waddeneilanden, zoals Schier, of 't ailand' zoals de Groningers het noemen. Anderen trekken met pelagische trips de Noordzee op voor de zeevogels. De toegenomen mobiliteit biedt ongekende mogelijkheden waar onze vogelende voorvaderen zich geen voorstelling van konden maken.

Penlijster

Willen vogelaars in tel zijn, dan moeten ze de tel niet kwijtraken. Maar als de vogelaar in de ban van het getal raakt, moeten zijn naasten op hun tellen passen, anders kunnen de zaken gruwelijk uit de hand lopen.

Tim Timmerman

Tellende vogelaars

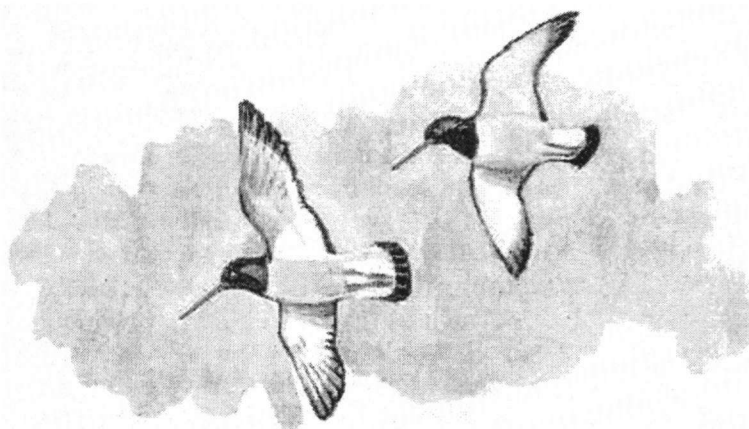
Vogels kijken houdt vaak in dat er geteld moet worden. Dat is zo bij de najaarstellingen gedurende de trek, inventarisatietellingen zoals van weidevogels of roofvogels, doorgaande acties zoals de Eempoldertelling of het tuinvogelproject. Een vogelaar die niet tot tien kan tellen heeft in dit wereldje eigenlijk niets te zoeken.

Sommige vogelaars houden de score bij van alle vogelsoorten die ze hebben waargenomen in hun leven, meestal binnen een bepaald gebied, bijvoorbeeld Nederland. Voor deze passie moet alles wijken. Vakanties worden doorgebracht waar het laatst een nog aan de score ontbrekend exemplaar is waargenomen. Iedere activiteit kan op elk willekeurig moment onderbroken worden omdat het landelijk kliknetwerk zich mobiel meldt, waarop alles in chaos wordt achtergelaten om Vlieland te bereiken voor de daar gesignaleerde paarse rupsenschanser zijn navigatiefout beseft en weer koers zet naar de regenwouden van Brazilië. Evenzo paniekerig is de haast die geboden is als gemeld wordt dat er een paradijskraai in het Vondelpark te scoren is, maar dat dit een race tegen de klok wordt, omdat een arrestatieteam van Artis al onderweg is om de ontsnapte bewoner in te rekenen.

Het spreekt vanzelf dat wie aan deze hobby lijdt zelden kans ziet een normale baan te houden.

Pas wanneer de score ruim boven de 400 komt, gaat het weer wat beter, omdat het aantal keren dat de rappe struishoortikker of de licht gestippelde kokosnootkraker ons land aandoen nog wel te behappen is met het aantal vrije dagen waarop de Nederlandse werknemer recht heeft. Helaas, voor het zover is, is het meestal te laat, omdat de vogelsoortenteller dan reeds lang als volledig onbruikbaar te boek staat en alle geloofwaardigheid verloren heeft. Op het sociale vlak zijn de puinhopen vaak nog kolossaler. Wanneer de passie vroeg heeft toegeslagen, kan het nog meevallen; aan verkering, laat staan een huwelijk, is men dan waarschijnlijk nooit toegekomen, en sociale contacten beperken zich doorgaans tot lotgenoten. De schade aan relaties kan dan niet groot zijn en dat is een geluk bij een ongeluk. Helaas slaat het virus meestal pas op latere leef-

tijd toe, wanneer het slachtoffer reeds een gezin en een nietsvermoedende kennissenkring heeft opgebouwd. Bekend is het verhaal van de Sinterklaas wiens blieper afgang op het moment dat hij met twee kinderen op zijn schoot over braafheid en plichtsbesef zat te filosoferen. Hij sprong dermate energiek over-eind, dat de arme peuters drie meter verder gedesillusionneerd op de grond terechtkwamen. Pas toen hij door het struikgewas sluipend met zijn baard in de bramen bleef hangen, realiseerde hij zich dat hij nog steeds in kostuum was. Maar zoals met de meeste problemen het geval is, lost ook dit zichzelf op: het huwelijk wordt ontbonden, de nakomelingen verdwijnen naar scholen voor moeilijk opvoedbare kinderen en de kennissen halen hun schouders op. Zo staat niets de uitoefening van onze mooie en leerzame hobby meer in de weg.

Scholeksters

Tekening: Ari Stolk

Oudere soortenscoorders zijn vaak bijzonder zielig. Dikwijls is het jaren geleden dat ze gescoord hebben en ze zitten voortdurend te piekeren of hun zwakker wordende ogen het uit zullen houden tot de Siberische eierdief Barneveld eindelijk weer eens bezoekt. Of ze vragen zich vertwijfeld af of het schuimpiepertje uitgestorven zal zijn voor zij hem hebben betrapt, er niet bij stilstaand dat hun voortdurende achtervolging een bijdrage levert aan dit proces. In het lokale praathuis vertrouwde een bejaarde dwangscorder me snikkend toe dat hij vereenzaamd en verarmd was bij zijn pogingen om een flamingo en een zilverreiger aan zijn lijst toe te voegen, terwijl deze exoten nu gewoon in Flevoland tussen de ganzen lopen. Geen wonder dat burnout in deze kringen algemener is dan een verkoudheid.

Zelf heb ik deze afwijking gelukkig niet, maar dat wil zeker niet zeggen dat ik normaal ben. Ik ben namelijk een kortverbandteller: ik ben niet voortdurend met tellen bezig, maar wel vaak. Het gevolg is dat er perioden zijn dat ik een aanvaardbaar levensgezel ben, en zo geniet ik het beste van twee werelden. Ik zal een paar voorbeelden geven.

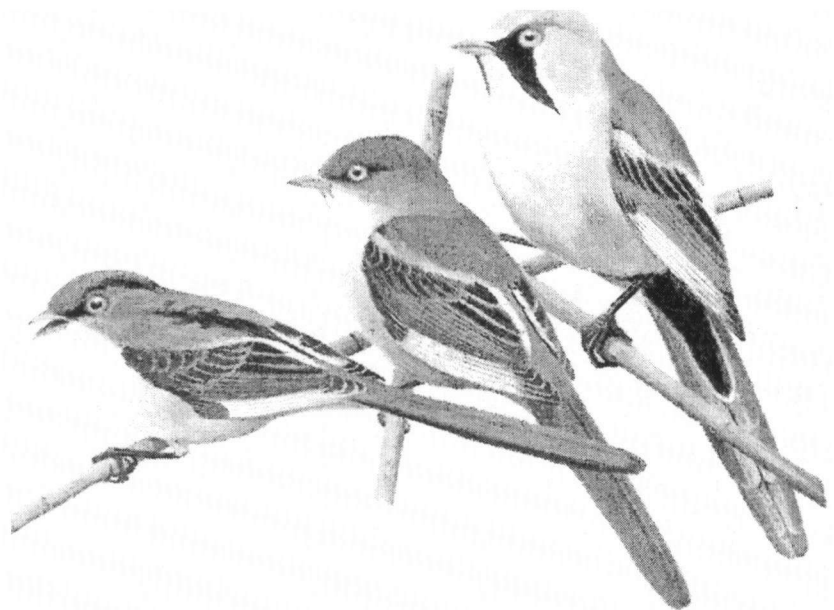
's Morgens poets ik mijn tanden voor het slaapkamerraam en kijk naar de vogels. Ik neem me dan voor om met poetsen door te gaan tot ik een vooraf met mezelf overeengekomen aantal vogelsoorten, meestal zeven, heb gezien. Meestal is dat geen probleem, maar op sommige dagen laten ze zich gewoon niet zien. Eenmaal moest ik zelfs overgaan op een tweede elektrische tandenborstel omdat de batterij leeg was, voordat een voorbijvliegende kraai me verlostte. Het zal duidelijk zijn dat

de kwaliteit van mijn gebitsreiniging sterk fluctueert. Wandelen met de hond is een ander voorbeeld. Eerst telde ik simpelweg de soorten die ik herkende tijdens een wandeling. Later ging ik over op het lopen van een vaste route en probeerde ik mijn record te verbeteren. Nu pas ik een variatie op het tandenpoetsen toe; ik blijf wandelen tot ik een vooraf bepaald aantal soorten heb gezien. In een omgeving waarvan je weet dat er meer dan vijftig soorten regelmatig te zien zijn en een andere twintig af en toe, moet je vaak je voeten plat lopen om een luttele vijftien soorten te tellen. Mijn arme hond begrijpt niets van deze variaties tijdens onze wandelingen, maar in tegenstelling tot mijn vrouw houdt ze haar mond er over.

Ik heb geleerd dat bepaalde vogels treiterend gedrag vertonen: zanglijsters zie je nooit wanneer je ze nodig hebt, roodborstjes zie je niet of je ziet er twintig, als je bij de laatste bent die je nodig hebt hoor je altijd een winterkoning, maar die laat zich dan

niet zien. En boomkruipers zijn meestal de eerste die je ziet als je je quotum al vol hebt. Zo komt het voor dat ik een uur lang onder barre omstandigheden loop te dwalen om mijn vijftien soorten te scoren. Om dan in de volgende vijf minuten op weg naar de parkeerplaats, zonder zelfs maar op te letten, nog eens acht soorten tegen te komen.

Dit telwandelen is ook karaktervormend. De verleiding is groot wanneer je helemaal alleen bent en er niemand is om je tegen te spreken, en je net een groep grauwe ganzen hebt zien overvliegen, jezelf wijs te maken dat de volgende groep die overvliegt uit rietganzen bestaat. Als je hiervoor eenmaal bezwijkt, is het hek van de dam en worden huismussen ringmussen, staartmezen baardmannetjes, buizerds visarenden en gaaien hoppen. Wie hieraan weerstand weet te bieden heeft een hoge mate van karaktervastheid bereikt en zal doorgaans geen moeite hebben met iets eenvoudigs als stoppen met roken.

Baardmannetjes

Tekening: Arthur Singer

Jan K. Nijhof

Kalander

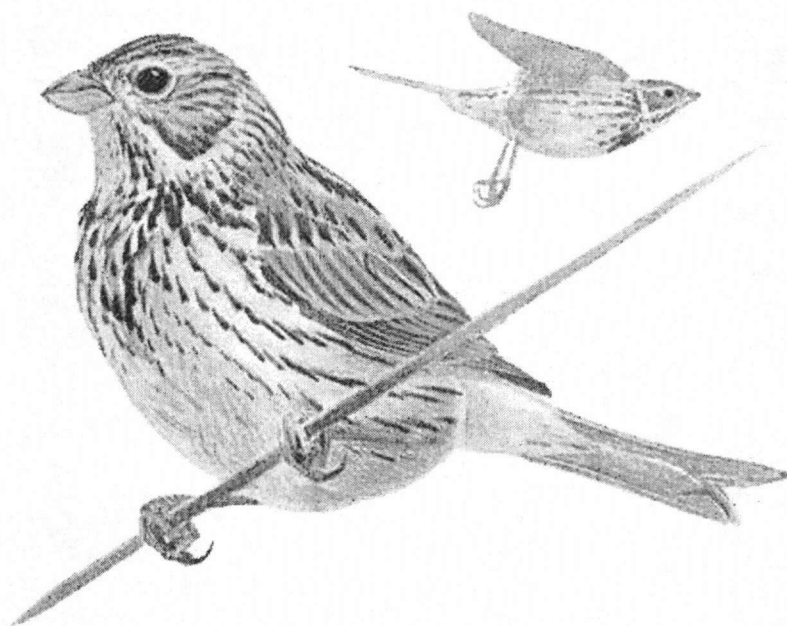
Enige tijd geleden waren wij bij het Lac du Der-Chantecoq vanwege de kraanvogels die daar op weg naar het noorden een pitstop houden. We zagen daar in de buurt rondrijdend een grauwe gors (en nog veel meer uiteraard). Dat vogeltje is eigenlijk helemaal niet grauw, zijn verenpak bestaat eerder uit verschillende bruinen. Het woord gors komt van het Middelnederlandse *gerren* of *garren*, wat snateren, kakelen, krassen betekende. Gorzen staan dus kennelijk bekend als veelvuldig vocaliserende vogels, met een wat minder oorstrelend repertoire. In het geval van de grauwe gors klopt dat wel. Zijn liedje is vlug en snerpnd, het slot heeft wel wat van het gerinkel van een sleutelbos.

De Duitsers vinden ook dat deze vogeltjes grauw zijn: Graumammer. Waarschijnlijk hebben ze net als onze voorvaders bij slecht licht gekeken. Ammer is hun naam voor gorzen en dat stamt van een woord dat we bij ons terugvinden in emerkoorn. Emerkoorn is een oude tarwe-soort, mogelijk doelt de naam dus op het feit dat gorzen zaadeters zijn.

Engelsen, Zweden en Friezen leggen er in hun naamgeving de nadruk op dat Grauwe Gorzen niet zomaar zaadeters zijn maar gràneters: Corn bunting, Kornsparv, Koarnmosk. Bunting, respectievelijk sparv betekent gors, maar mosk is mus en niet gors. De Friezen gaan hier dus behoorlijk in de fout. De Fransen zijn preciezer, zij vinden het geen korengors maar een gierstgors: Bruant Proyer.

De wetenschappelijke naam van deze gors is *Miliaria calandra*. De Romeinen noemden een vogeltje dat door hen met *miliium*, dat is gierst, werd vetgemest en vervolgens opgesmikkeld: *Miliaria*. Die naam hebben de wetenschappers de grauwe gors opgeplakt zonder dat zeker is dat inderdaad hij het slachtoffer was van die Romeinse lekkerbekkerij. *Calandra* komt van het Griekse *kalandros*, dat was de naam die de oude Grieken gaven aan wat wij de Kalanderleeuwerik noemen. Mogelijk is de Grauwe Gors zo genoemd omdat hij wel wat lijkt op die leeuwerik, beide zijn nogal stevig gebouwd en beschikken over een stevige snavel. Kalander is echter niet alleen de naam van een leeuwerik maar ook van een kever die in meel en graan voorkomt. Bovendien is het een soort mangel met

twee of meer rollen waar men onder verwarming, leer, papier of textiel doorhaalt om het glad en glanzend te maken. Het is moeilijk voorstelbaar dat er bij deze betekenissen een verband zou zijn met die Griekse *kalandros*/leeuwerik.. En inderdaad, dat verband is er niet. De kever is van Keltische komaf (d.w.z. zijn naam) en de naam van de pers is een verbastering van cilinder. Dat woord komt wel uit het Grieks, maar heeft niets te maken heeft met *kalandros*. Hetzelfde woord heeft dus niet alleen drie zeer verschillende betekenissen, die betekenissen hebben ook nog eens een zeer verschillende afstamming! Hieruit blijkt duidelijk dat niet alleen de verwantschappen van de vogels zelf nogal ingewikkeld zijn, die van hun namen zijn dat eveneens.

Grauwe gors

Tekening: Lars Jonsson

Een blik in de tuin in de winter en een paar opmerkelijke waarnemingen zetten de schrijver aan het denken, een bezigheid waar hij voorlopig nog niet mee klaar is.

Tim Timmerman

Onthutsende ontmoetingen

Naar buiten kijkend zie ik tientallen mussen op het terras af en aan vliegen, zoekend naar restjes strooivoer. Enkele Turkse tortels en houtduiven komen af en toe langs om te kijken of er wat van hun gading bij is en een veel te groot aantal merels is drukker met elkaar te verjagen dan met foerageren. In de bomen zijn koolmeesjes en pimpelmeesjes druk doende de opgehangen vogelhuisjes te inspecteren. Het is een leuk gezicht, maar ergens prikt het me toch dat deze vogels een bestaan zijn gaan leiden dat zo van mensen afhankelijk is. Zo nu en dan staat er een reiger in mijn tuin, komen eenden en waterhoentjes vlak bij ons huis naar een makkelijke hap zoeken en hangt er een bonte specht aan een mezenbal te hakken. Dit voorjaar vond ik het eerst prachtig dat twee ouderparen grauwe ganzen hun kroost in ons gras lieten grazen, maar daarna kreeg ik meer en meer het gevoel dat er hiermee iets mis was.

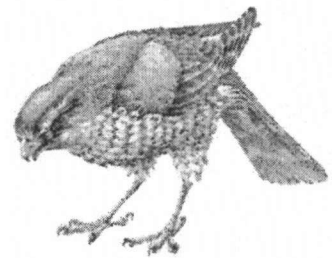
Hetzelfde gevoel dat ik had toen ik een paar jaar geleden op een vuilstort in Portugal honderden ooievaars en grote zilvereigers rond zag scharrelen. We willen allemaal dicht bij de natuur zijn, maar als die natuur te dicht bij ons komt, wordt het minder natuur en gaat er iets van de geheimzinnige en bijzondere charme verloren. Een bijzonder goed voorbeeld zijn de zogenaamd wilde dieren die in som-

mige safariparken op de toeristen in hun landrovers afkomen. Ontmoetingen met roofvogels daarentegen, geven me altijd het gevoel dat ik oog in oog sta met een stukje oernatuur, want roofvogels zijn bijna altijd schuw en jagen zelf hun kostje bij elkaar, zonder afhankelijk te worden van de mens. Ik weet natuurlijk dat er buizerds zijn - en niet alleen buizerds - die leven van verkeersslachtoffers en hoogspanningslijken, maar dat zijn gelukkig nog uitzonderingen. In dit verband wil ik terloops een vraagteken zetten bij de nieuwe trend om op niet natuurlijke wijze omgekomen zwijnen en roodwild (afgeschoten) te laten liggen om op deze wijze de soortenrijkdom te bevorderen. Lijkt dat niet een beetje op de soortenrijkdom die we bijvoorbeeld aantreffen in een dierentuin? In gedachte zie ik visioenen van talloze buizerds, maar ook zeearenden en gieren die in de bomen rond de hoogzitzenden te wachten tot de afschotbeambte van Natuurmonumenten of Staatsbosbeheer weer een lekker en vooral makkelijk hapje voor ze omlegt.

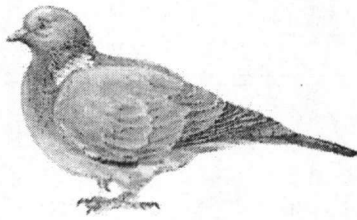
Maar terug naar de roofvogels in ons land. De afgelopen twaalf maanden heb ik driemaal het geluk gehad roofvogels in actie te zien zo dicht bij mij, dat ik, en niet de vogel, het hardst schrok. De eerste keer was op de Hoorneboegse heide, waar ik liep te wandelen zonder erg goed op te letten. Plotseling werd ik opge-

schrikt door een soort suizend geluid, en toen ik opkeek zag ik een duif zich bijna loodrecht naar beneden storten tot letterlijk enige decimeters van de grond en slechts een meter of twee bij mij vandaan. Daar kwam hij weer horizontaal met behoud van de gekregen snelheid en ging verder in een licht stijgende lijn, al de tijd op zeer korte afstand gevolgd door een havik die zo dicht langs me heen scheerde dat ik de luchtverplaatsing kon voelen. Toe ik ze over de boomtoppen zag verdwijnen vloog de havik nog steeds een meter of drie achter de duif, die het waarschijnlijk op uithoudingsvermogen gered heeft.

De aanval van de havik was waarschijnlijk, zoals gewoonlijk, van ruim boven de duif ingezet, die zijn belager te vroeg moet hebben gezien en instinctief in een extreem steile duikvlucht is gegaan om snelheid te maken. Ik vraag me af of hij daarbij opzettelijk zo dicht langs een mens

Sperwer Tekening: Martin Hogeweg

Houtduif Tekening: Martin Hogeweg

gevlogen is in de hoop dat de havik hiervoor zou terugschrikken. Niet dus, maar ik was wel geschrokken, en behoorlijk ook.

De tweede keer dat me iets soortgelijks overkwam was in december vorig jaar op een donkere avond op de Oud-Loosdrechtsedijk. Terwijl ik rustig wandelde dook met enig geruis en geklapper van vleugels een vage vorm vlak voor mijn voeten naar de grond en maakte een doorstart, vloog schommelend een paar rondjes en ging toen, nota bene in mijn eigen tuin, in een boom zitten, vanwaar hij mij vorsend aan leek te kijken. Dat was een heel bijzondere gewaarwording, want in het donker was het lichaam onzichtbaar en was alleen het hartvormige gezicht te ontwaren. Ook vanwege het kleine formaat concludeerde ik dat het hier om een kerkuil ging die een voor mijn voeten wegvluchtende prooi, waarschijnlijk een muis, probeerde te grijpen. Was het toeval dat dit zo gebeurde of hield deze uil de straat voor mijn voeten in de gaten, rekening houdend met de mogelijkheid dat ik een prooi voor hem zou opjagen?

De derde confrontatie vond plaats begin januari. Hoewel het nog niet echt nodig was, besloot ik wat voer te strooien om te kijken wat er op af zou komen. Bij mij en mijn burens wonen een stuk of dertig huismussen, en die verspilden geen tijd en kwamen luid kwetterend uit de om-

ringende struiken aanvliegen. Terwijl ik nog voer stond te strooien pakte een sperwer in een wolk van veertjes een vogeltje uit de lucht en landde er mee ca vier meter bij mij vandaan. Ik had verwacht dat hij zich meteen met zijn prooi uit de voeten zou maken, maar dat bleek niet het geval. Mij met één oog priemend aankijkend kneedde hij z'n prooi. Ik stond doodstil en nam hem op: het was een mannelijk exemplaar, en ik kon zijn tekening bekijken zoals dat nog nooit bij een levend exemplaar gekund had; zelfs de witte nekvlak die ik alleen uit boekjeskende was overduidelijk zichtbaar.

Ondertussen was mijn vrouw, die zich afvroeg waarom ik daar zo bewegingloos stond, ook naar buiten gekomen en had zich bij mij gevoegd. Ook toen er twee mensen naar hem stonden te kijken ging het sperwer-mannetje door met kneden, maar zijn maaltijd nuttigen waar wij bij waren ging hem blijkbaar toch te ver, want ongeveer een minuut nadat hij het vogeltje had geslagen vloog hij met zijn prooi in zijn klauwen weg.

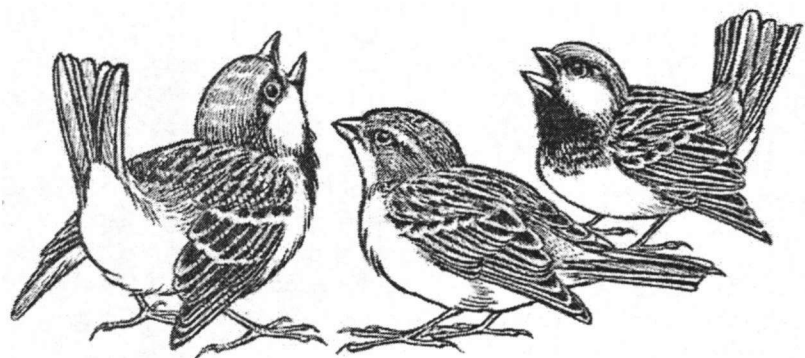
Ik was onder de indruk van het gebeurde. Een sperwer van zo dichtbij in het wild oogt groter

en vervaarlijker dan verwacht. De verentooi is mooier dan op een plaatje, en zijn meedogenloze blik is indrukwekkend.

Weer de vraag of de sperwer toevallig langskwam of op de loer had gelegen, wachtend op precies zo'n gelegenheid.

Het gedrag van mussen tijdens het eten is ook veelzeggend; het zenuwachtige heen en weer vliegen tussen de dekking en de plaats waar het voedsel zich bevindt is algemeen bekend. Maar wat me opvalt is dat ze, wanneer er iemand in de tuin is, veel rustiger zijn en niet groepsgewijs vluchten bij het minste of geringste. Zelfs als alleen mijn hond in de tuin is gedragen ze zich veel brutaler. Zouden ze er van uitgaan dat hun voornaamste vijanden, sperwers en katten, zich dan niet durven te vertonen? Dat zou wel eens een gevaarlijke veronderstelling kunnen blijken.

De drie ontmoetingen met normaal schuwe vogels deden me schrikken, hebben me vervolgens gefascineerd en me tenslotte aan het denken gezet. Wat een prachtige hobby hebben we toch.

Huismussen

Tekening: Ari Stolk

Van de redactie

Als reactie op de eerdere discussiebijdragen in De Korhaan over het ringen van vogels ontving de redactie deze brief van Simon Visser. Hij vraagt zich af welke regelgeving er is voor onderzoek met in het wild levende dieren. Hij vergelijkt daarbij met

de regels voor onderzoek met proefdieren. Wij zouden graag een antwoord op zijn vraag ontvangen, wie helpt ons daaraan?

We merken hierbij nog op dat het bestuur in het komende jaar een discussiebijeenkomst

wil organiseren over het ringen van vogels. Als daar meer over bekend is, kunt u dat uiteraard in De Korhaan lezen.

Rien Rense

Ingezonden brief van Simon Visser

Regelgeving voor onderzoek met in het wild levende dieren

In zijn lezing over 'Uilen doen het 's nachts' maakte de inleider kritische opmerkingen over ringonderzoek van vogels. In de Korhaan van September 2003 schreef die spreker, Erwin van Laar, een discussiestuk. Dit leidde tot twee ingezonden brieven in de Korhaan van December 2003. Een reactie van Hanneke Sevink en een van Juul Ohlrichs en Anje Meulmeester.

De redactie stelde open te staan voor verdere bijdragen. In de Korhaan van Februari 2004 lijken de akten weer gesloten. In de lezing van maart j.l. over onderzoek bij Ransuilen stelde de inleider Bert-Jan Bol zichzelf de vraag of het vleugelmerken eigenlijk wel kon. Daarbij moeten beide vleugels met een pen doorboord worden om het vleugelmerk aan te brengen. Hiermee komt de discussie over experimenten met in het wild levende vogels weer terug. In de gezondheidszorg is een zeer strenge regulering voor wetenschappelijk onderzoek met patiënten. De reden voor het onderzoek en de gevolgde methode moet uitvoerig geargumenteed worden. Een onafhankelijke commissie beoordeelt de aanvraag. Belangrijk is hoe zinnig het onderzoek is, of de

onderzoeksmethode aanvaardbaar is en 'last but not least' of er 'informed consent' is. Informed consent betekent dat de patiënt uitvoerig ingelicht is met name ook over eventuele risico's en bijwerkingen. Daarna kan de patiënt geheel uit eigen vrije wil al of niet zijn/haar medewerking aan het onderzoek geven.

In de gezondheidszorg gelden vergelijkbare regels voor wetenschappelijk onderzoek waar proefdieren bij worden gebruikt. Ook dan is er een onafhankelijke commissie die beoordeelt hoe zinnig het onderzoek is en of de te volgen methode aanvaardbaar is. Terecht is de publieke opinie alert op onderzoek waarbij proefdieren worden gebruikt. Mijns inziens is experimenteel wetenschappelijk onderzoek met in het wild levende dieren vergelijkbaar met wetenschappelijk onderzoek waarbij proefdieren worden gebruikt. Van 'informed consent' is in elk geval geen sprake! Hoe belastend is het onderzoek? Zijn er ooit dodelijke accidenten bij het onderzoek?

Op grond van de terugkerende discussie en al deze overwegingen lijkt het me nuttig, mis-

schien zelfs nodig, dat de Korhaan een artikel publiceert waarin de regelgeving en besluitvorming omtrent wetenschappelijk onderzoek met in het wild levende dieren beschreven en toegelicht wordt. Is er een onafhankelijke beoordelingscommissie en hoe werkt die? Hoe is het verband met de Flora- en Faunawet?

Ik neem aan dat er een zorgvuldige regelgeving is. Ik denk dat informatie daaromtrent ongerustheid kan wegnemen.

Uit: *Naturgeschichte der Vögel Deutschlands* (1805)

Zaterdag 27 maart j.l. vond de 7de Provinciale Vogelaarsdag Flevoland plaats in de aantrekkelijke zaal van restaurant 'Voor Pampus' in Almere.

Simon Visser

Provinciale Vogelaarsdag Flevoland een bezoek waard

Broedvogel Monitoring Project

Arend van Dijk besprak de mogelijkheden en moeilijkheden van het uitwerken van de verzamelde gegevens. Een probleem is dat niet alle biotopen in gelijke mate zijn onderzocht. Idealiter zouden alle biotopen, ook de stedelijke omgeving, in gelijke mate gescreend moeten worden. Maar er zijn weinig tellers die in de stad willen tellen. Van de duingebieden in Noord- en Zuid-Holland zijn veel meer gegevens dan van de Waddeneilanden en Zeeland. Wanneer een bepaald aantrekkelijk gebied veel aandacht krijgt van de tellers en andere gebieden ondervertegenwoordigd zijn kan dat de resultaten belangrijk vertekenen. Tegenwoordig is door statistische technieken, gebruik van wegingsfactoren, een correctie mogelijk om de invloed van ongelijke verdeling van proefvakken te corrigeren.

Vrijwillige Weidevogel Bescherming

Jan Nagel benadrukte het belang van overleg met terreineigenaars en terreinbeheerders. Opmerkelijk is dat onder de vrijwillige medewerkers relatief weinig vogelaars zijn. De meeste gevonden nesten zijn van Kievit en Scholiekster, veel minder van Grutto en Bontbekplevier. Nesten van kleine vogels zijn moeilijk te vinden en ontsnappen aan de aandacht. Dit ondanks de hoge stand van

de gele kwikstaart in agrarisch gebied. Zo veel mogelijk nesten moeten gevonden worden zodat bij maaien de legsels gespaard kunnen worden. Predatie van gemarkeerde nesten valt gelukkig erg mee. Enkele gebieden springen er ongunstig uit, mogelijk ten gevolge van een hoge vossenstand. De resultaten van nestbescherming zijn bemoedigend maar de verdergaande intensivering van de landbouw en veeteelt en voortschrijdende bebouwing stemmen niet vrolijk.

Predatie van weidevogels

Wolf Teunissen werkt aan een project om de predatie in kaart te brengen. Hoe groot is de predatie en wat zijn de predatoren. Landelijk gezien is het verlies door predatie circa 25 %, verlies door andere oorzaken ruim 20 % (maaien e.d.), ruim 50 % van de legsels komt goed uit. Er zijn grote regionale verschillen, 4 tot 97 %. In Zuid-Drenthe, Overijssel en de Achterhoek is de predatie relatief hoog. Moeilijk is vast te stellen welke predator de schuldige is. Met behulp van warmtemeting bij het nest, "zenderen" van pas uitgekomen kuikens en in de toekomst camera monitoring, is een voorlopige indruk gekregen. Roofvogels, blauwe reiger en rat staan bovenaan, veel minder predatie vond plaats door vos en hermelijn. De slechte reputatie van de vos kon nog niet be-

vestigd worden. Het project wordt voortgezet.

Flora- en Fauna wetgeving

André van den Berg besprak op levendige en onderhoudende wijze de Nederlandse wetgeving zoals die aangepast is aan de Europese richtlijnen. Het Europese beleid is gericht op het voorkomen van uitsterven van soorten en behoud en herstel van natuurlijke biotopen. In de Vogel- en Habitatrichtlijnen is een aantal aspecten van de wet nader uitgewerkt. De gevolgen voor jacht, schadebeheer, actieve bescherming van soorten en gebieden zijn het onderwerp. Er dient een faunabeheer plan te worden opgesteld. Van veel be-

Blauwe reiger

Tekening: Martin Hogeweg

---

lang is het beleid ten aanzien van vrijstellingen, ontheffingen en vergunningen. De spreker besprak aan de hand van een groot aantal praktijkvoorbeelden hoe problemen binnen het kader van de wet lokaal kunnen worden opgelost.

Excursie naar het Kromslootpark

Na de lunchpauze werd een excursie gemaakt naar het Krom-

slootpark bij Almere. Er was een witoogend gesignaleerd die niet gevonden werd. Tot ieders grote verrassing werd wel een ringsnaveleend, een Amerikaanse dwaalgast, gezien tussen de kuifeenden en tafeleenden. In het park zelf, een landschappelijk aantrekkelijk gebied met water, rietvelden, grasland met grote grazers en bosstroken werden veel kleine vogels gezien. Om er enkelen te

noemen, tjiftjaf, graspieper en boompieper, veel witte kwikstaarten en enkele rouwkwikstaarten, enkele waterpiepers en rietgorzen. Er broedde een knobbelzwaan en de dodaars liet zich herhaaldelijk horen. De Flevoland vogeldagen zijn een uitstekende vervanger voor het ontbreken van activiteiten van de (S)VN.

Verslag van de Algemene Ledenvergadering over 2003

Datum: 25 maart 2004

Aanwezig: ca. 49 leden, onder wie een aantal ereleden.

Afwezig met kennisgeving: Bep Dwars, Izaak Hilhorst, Dick Jonkers, Atie van Klaveren en Mia Kraal.

1. Opening en Ingekomen stukken

Een hartelijk welkom van voorzitter Erik Hans van Stigt Thans die een ieder dankt voor zijn/haar aanwezigheid en een bijzonder woord van welkom richt tot de ereleden.

Namens het bestuur vertelt Erik Hans dat er voor gekozen is om ditmaal gezamenlijk achter de tafel plaats te nemen, niet omdat wij onszelf als een soort belangrijke "vogelbobo's" beschouwen maar om herkenbaarder te zijn als bestuursleden, in het bijzonder tegenover nieuwe leden.

Hierna worden de bestuursleden voorgesteld.

Er waren geen ingekomen stukken.

2. Verslag van de Algemene Ledenvergadering van het jaar 2003

Het verslag van de Ledenvergadering 2003, gepubliceerd in De

Korhaan, jaargang 37, nummer 2, pagina 46-49 is door aanwezigen goedgekeurd.

3. Jaarverslag 2003

Erik Hans blikt –zonder het jaarverslag puntsgewijs door te nemen- kort terug op het verenigingsjaar 2003 en enkele zaken uit 2004. Voor de inhoud van zijn toespraak wordt verwezen naar de rubriek "Van de voorzitter" in dezelfde Korhaan als waarin dit verslag is afgedrukt.

Erik Hans gaat vervolgens in –zoals beloofd tijdens de Buitengewone Ledenvergadering van 22 januari 2004 - op de stand van zaken betreffende een VWG-onderkomen. Het bestuur was toen in een vergevorderd stadium betreffende contacten met een locatie in Bussum. De gesprekken zijn helaas op niets uitgelopen en het bestuur betreurt dat ten zeerste. De redenen hiervoor zijn op ons enigszins "vreemd" overgekomen en we zijn er daarom nog mee bezig. Inmiddels zijn diverse bestuursleden via hun contacten alvast op zoek naar andere locaties. Hugo Weenen vraagt het bestuur om meer informatie

hierover. Erik Hans meldt dat er op dit moment nog door het bestuur uitgezocht wordt of verdere gesprekken met Sherpa inderdaad geen zin meer hebben. Mede hierom, en vanwege de verdere contacten met Sherpa (o.a. voor vergaderruimte) vindt het bestuur het geen goede zaak hier op dit moment nadere mededelingen over te doen.

Simon Visser mist in het verslag de stand van zaken betreffende de automatisering van de waarnemingskaartjes. Bij het automatiseren kunnen er volgens Simon twee valkuilen ontstaan; je wilt alles hebben en je wilt alles zelf ontwikkelen. Het lijkt Simon symbolisch mooi dat bij de volgende ledenvergadering de laatste tien waarnemingskaartjes handmatig worden ingevuld en daarna voortaan per computer. Erik Hans kan melden dat deze kwestie de aandacht van het bestuur heeft. Er wordt reeds aan gewerkt en wel onder meer door het formeren van een team dat de problematiek van de waarnemingskaartjes –en in een later stadium ook de verdere automatiseringsbehoef-

---

ten van onze VWG- gaat inventariseren en oplossen. In dit verband zal ook worden gekeken naar zaken als de aanschaf van computers en de vraag welke personen en/of groepen binnen de VWG daar dan baat bij zouden kunnen hebben.

Namens het bestuur bedankt Erik Hans een ieder die zich in zijn toespraak wellicht niet direct herkend heeft, maar die zich op zijn of haar manier voor onze vereniging of de Vogelbescherming in het algemeen heeft ingezet. Het bestuur hoopt ook dit verenigingsjaar weer op een ieder te mogen rekenen.

4. Financieel beleid

Penningmeester André Kerkhof neemt het woord over en doet met behulp van sheets en een overheadprojector het jaarverslag over 2003 en de begroting over 2004 uit de doeken.

De Korhaan is éénmaal minder dan gewoonlijk verschenen. Financieel gezien misschien een goede zaak, maar beleidsmatig is dit natuurlijk jammer. De Korhaan is immers het enige communicatiemiddel met onze leden.

Binnen onze Vogelwerkgroep wordt er veel met geld geschoven. Zo zijn er maar liefst 16 rekeningplaatsen verdeeld over kas, bank en giro. Diverse Sub- en Werkgroepen hebben hun eigen werkkapitaal en kunnen 'hun eigen broek ophouden'. Het lijkt wel een echte club te worden!

Het Financieel Verslag over 2003, gepubliceerd in De Korhaan, jaargang 38, nummer 1, pagina 10, is helaas niet compleet. Terwijl André de stukken al aan het begin van het nieuwe jaar compleet moet hebben, bleken er enkele financiële administraties over het afgelopen jaar toen nog niet afgerond. Op de

getoonde sheets is deze informatie wel aanwezig. Voor volgend jaar wordt er getracht om ook de thans te late cijfers op tijd binnen te krijgen en volledig te integreren in het te publiceren jaarverslag.

Hetzelfde geldt ook voor de begroting over 2004. Het valt voor de penningmeester zeker niet mee om van alle onderdelen (Sub- en Werkgroepen) van de Vogelwerkgroep tijdig de juiste informatie te verkrijgen. André verwacht op dit moment geen contributieverhoging voor 2005. Tenslotte meldt hij nog veel bewondering te hebben voor de ledenwervende onderdelen Promotiestand en de Sub-groep Cursussen.

Van de kascommissie, bestaande uit Elsje van der Velde en Piet Spoorenberg, nam Piet het woord. De kascommissie vond het een complexe aangelegenheid; het was een hele klus om alles serieus te doen. Alle stukken van de boekhouding zijn door André van tevoren naar de kascommissie toegestuurd. In het hele financiële gebeuren van de VWG zit zonder enige twijfel een stijgende lijn in, de penningmeester beheert alle zaken. Zoals eerder door André aangegeven was niet alles compleet, hetgeen de kascommissie ook opgemerkt heeft. Er kunnen door aanwezigen twee besluiten genomen worden; de penningmeester tóch décharge verlenen en afspreken dat volgend jaar alles aanwezig is, óf geen décharge verlenen en dit gedeelte van de vergadering uitstellen tot alles wel aanwezig is. Jan Bos reageert dat als er iets ontbreekt de vergadering beter uitgesteld kan worden. Hugo Weenen vindt de situatie onduidelijk; kan de kascommissie wel décharge verlenen als niet alles aanwezig is? Erik Hans wijst er op dat de

kascommissie zelf erkent dat alle cijfertjes en de begroting correct zijn op enkele kleine onderdelen na die men niet volledig heeft kunnen controleren. Formeel heeft de kascommissie inderdaad niet alles kunnen zien. Volgens André gaat het hierbij om nog geen 10% van het geheel. Hugo Weenen vraagt zich af welke zekerheid een kascommissie moet hebben om de cijfers goed te keuren. André meldt dat op twee clubjes na alles geïntegreerd is, en dat voor volgend jaar alles compleet zal zijn. Daarbij moeten we niet vergeten dat het wel vrijwilligerswerk is. Een applaus volgt.

Erik Hans meldt nog dat het bestuur het wel met de kascommissie eens is. Elsje van der Velde merkt op dat er absoluut geen wantrouwen bestaat richting de penningmeester. Het vertrouwen is méér dan aanwezig. De ontbrekende cijfers zijn nu immers getoond. Wantrouwen is het omgekeerde van wat de kascommissie wil; de 'clubjes' zijn immers laks geweest. De kascommissie heeft er vertrouwen in dat het volgend jaar compleet is.

Erik Hans merkt op dat het vreemd zou zijn wanneer dit jaar geen décharge verleend zou worden, terwijl de kascommissie vindt dat alle wel gecontroleerde cijfers kloppen, terwijl er ook veel meer gecontroleerd kon worden dan in voorgaande jaren. Dan had er in eerdere jaren ook geen décharge verleend moeten worden. Erik Hans stelt bij wijze van compromis aan de algemene ledenvergadering voor om bestuur en penningmeester wel décharge te verlenen met als kanttekening richting alle betrokkenen dat volgend jaar wel eens geen décharge verleend zou kunnen worden als volgend jaar op-

nieuw niet alles tijdig controleerbaar blijkt te zijn voor de kascommissie. Erik Hans vraagt vervolgens wie er –met die kanttekening- toch nog steeds tegen het verlenen van décharge is, waarop niemand tegenstemt en de décharge aan bestuur en penningmeester derhalve een feit is, welke constatering met een luid applaus wordt begroet. Erik Hans vraagt vervolgens een applaus voor het werk van de kascommissie en hij bedankt de beide kascommissieleden voor hun kritische controlewerk. Piet Spoorenberg gaat zijn tweede jaar in als kascommissielid en Elsje van der Velde treedt af. Er heeft zich schriftelijk een kandidaat als opvolger aangemeld, de afwezige Izaak Hilhorst. Ook de aanwezige Kees Tegelberg wil in de kascommissie zitting nemen. Volgens de statuten is dit toegestaan. Daar niemand tegen de benoeming van beide heren stemt, is hun benoeming een feit en bestaat de kascommissie nu uit drie leden. Erik Hans vraagt tot slot een applaus voor het aftredende kascommissielid Elsje van der Velde en voor de nieuwe kascommissieleden Izaak Hilhorst en Kees Tegelberg.

5. Bestuursverkiezing

Drie bestuursleden zijn aftredend en herkiesbaar, Bep Dwars (Subgroep Algemene Zaken), Joke van Velsen (Subgroep Excursies) en Marc van Houten (secretaris). Er blijken geen tegenkandidaten te zijn en de drie herkiesbare bestuursleden worden zonder tegenstemmen herkozen, waarna zij een spontaan applaus krijgen. Guus Proost stelt zich niet meer herkiesbaar als bestuurslid van de Subgroep Avifauna. Helaas is er niemand die zich geroepen voelt deze vacature te vervullen. Hetzelfde geldt voor de al een jaar

vacante functie van bestuurslid Natuurbescherming. Erik Hans bedankt Guus voor zijn jarenlange inzet als bestuurslid Avifauna. Hij merkt op dat het opvallend is dat Guus via het coördinatieteam van de Subgroep Avifauna bestuurslid Avifauna is geworden, terwijl hij nu weer een stap terugdoet en gelukkig als lid van ditzelfde belangrijke Coördinatieteam voor de vereniging behouden blijft. Guus heeft de functie van bestuurslid Avifauna maar liefst tien jaar met veel inzet en enthousiasme vervuld. De Subgroep Avifauna is in die tien jaar van ca 14 naar 23 werkgroepen gegroeid, waarbij de 'slapende' groepen voor het gemak even meegeteld zijn. Op de 'slapende' groepen na is sprake van goed bezette werkgroepen met een actieve achterban. Erik Hans benadrukt ook het feit dat Guus via diverse wegen voeling met zowel de actieve leden als mogelijk actief te maken leden heeft proberen te houden. Als recente voorbeelden noemt hij de in maart 2002 gehouden enquête onder de leden van de diverse werkgroepen. Andere vermeldenswaardige zaken zijn de vaste rubriek van Avifauna in De Korhaan en de door het Coördinatieteam begin 2004 georganiseerde bijzondere ledenavond voor nieuwe leden met het doel hen actief te laten worden binnen Avifauna; dit heeft reeds de nodige respons opgeleverd waardoor ook vacatures buiten Avifauna konden worden opgevuld. Erik Hans bedankt Guus voor de vele jaren trouwe dienst en biedt hem een boekenbon aan en de gebruikelijke oorkonde, die weer is gemaakt door Rietje Veltkamp. De aanwezigen sluiten zich hierbij aan met een luid applaus.

Guus neemt het woord en dankt alle aanwezigen voor het applaus en het vertrouwen wat hij al die jaren heeft gekregen. Hij vindt het jammer dat er tot nu toe geen opvolger is gevonden. Hij benadrukt dat het werk best meevalt en dat het met name gaat om het onderhouden van het contact tussen het bestuur en het goed lopende Coördinatieteam van Avifauna, waar Guus zelf lid van blijft, samen met Jelle Harder en Cor de Kruijff. Na een laatste applaus wordt hiermee de bestuursverkiezing afgesloten.

6. Rondvraag

Simon Visser heeft twee vragen/suggesties: Nu de samenwerking met de SVN nogal moeizaam verloopt, oppert hij het idee om meer te gaan samenwerken met de Vogel- en Natuurwacht Flevoland. Uit de zaal komt hierop de opmerking dat de Vogel- en Natuurwacht Flevoland zelfs is voortgekomen uit onze Vogelwerkgroep. Ooit was het onderdeel van de Subgroep Avifauna. Daarnaast vraagt Simon zich af of er niet meer openbare excursies kunnen komen, hiermee kun je meer leden werven. Joke van Velsen, bestuurslid Subgroep Excursies, zegt toe dit in de komende excursievergadering mee te nemen. Er wordt echter steeds meer voor niet-leden gedaan. Naast de bekende Vroege Vogels-excursie op Groeneveld, was onze vogelwerkgroep vorig jaar ook vertegenwoordigd tijdens de zgn. Gooi- en Eemlander fietstocht en komende zomer tijdens een fietstocht van Rotary uit Soest, waar ruim 1000 mensen aan meedoen. Bertus van den Brink vult aan dat onze promotiestand ook voortdurend actief bezig is om leden te werven en contacten te leggen.

Scholekster

Ari Stolk

Jelle Harder vraagt zich af waarom er via de cursussen weinig nieuwe leden bij komen. Volgens hem zijn er maar drie nieuwe leden van de 120 cursisten bijgekomen. Hij stelt voor een soort kortingsregeling in te voeren om cursisten te stimuleren ook lid van de VWG te worden. Roel Huizinga reageert dat er geen sprake is van 120 nieuwe cursisten. Vaak komen er mensen terug. Zo hebben zich ca 25 mensen van de najaarscursus ook ingeschreven voor de voorjaarscursus. Er zit zelfs iemand bij die al 10 maal is teruggekomen, zo gezellig en leerzaam vindt hij het! Volgens het nieuwe lid mevrouw Gerry Kluyvers is er al soort kortingsregeling. Als je lid wordt na de cursus krijg je eenmalig € 5 korting. Zij wijst er echter op dat dit niet is medegedeeld en dat zij daar pas achter kwam toen ze er zelf naar vroeg. Joke van Velsen meldt dat er in het verleden veel leden gewonnen werden tijdens de traditionele Flora's in het Singer museum te Laren. Jelle Harder vraagt zich af of er voor de kinderen die te oud zijn voor de jeugdcursus geen constructie te bedenken valt om hen te behouden voor de Vogelwerkgroep. Volgens Joke en Marc zijn er op dit punt al wel mogelijkheden en zitten enkele oudere kinderen ook al in enkele Werkgroepen zonder dat ze contributie behoeven te betalen. Er is dus wel sprake van een zekere doorstroming. Erik Hans sluit deze gedachtenwisseling af met de me-

dedeling dat het bestuur ook op dit punt altijd open staat voor goede ideeën.

Jan Bos stelt dat we "een emmer vol ereleden" hebben en vraagt of het bestuur er wel eens aan gedacht heeft om het instituut 'lid van verdienste' in te voeren. Erik Hans reageert hierop met de mededeling dat ook het bestuur niet wil dat het ere-lidmaatschap "verwaterd". Daarom is er voor gekozen om dit een uitzondering te laten zijn en leden die veel voor de vereniging hebben gedaan in beginsel in het zonnetje te zetten met de uitreiking van een oorkonde en een cadeautje, bij voorkeur tijdens een ledenvergadering.

Oud voorzitter Rob Kole merkt op dat hij verleden jaar, bij de wisseling van het voorzitterschap, één ding verzuimd heeft. Dat komt hij nu goed maken. Het betreft de overhandiging van de voorzittershamer. Toen de Vogelwerkgroep 15 jaar bestond heeft het bestuur deze uit handen van de toenmalige ereleden, Jan Bos, Jan van Dijk, Dick Jonkers en Rie Tabois ontvangen. Rob overhandigt daarom de hamer alsnog aan Erik Hans. Dit gebaar wordt met applaus door de zaal goedgekeurd. Erik Hans dankt Rob voor het symbolisch gereedschap.

Engbert van Oort vraagt zich af waarom Johan van Galen Last bedankt heeft als lid. Erik Hans zegt dat het bestuur de reden niet kent. Bovendien merkt hij op dat hij zich afvraagt of hij die dan uit privacyoverwegingen wel in het openbaar kenbaar zou moeten maken. Nelly van Stigt Thans vult terecht aan dat het bestuur bezig is om een speciale brief (met vragenlijst) te ontwikkelen voor mensen die hebben bedankt. Erik Hans beaamt dit en geeft aan dat het be-

stuur namelijk graag wil weten waarom zij hebben opgezegd. Het kan zijn dat er opgezegd wordt om redenen waaraan nu of in de toekomst iets te doen is of die moeten leiden tot een herbezinning op het bestaande beleid. Uiteraard moet zo'n enquête zorgvuldig worden uitgevoerd, zodat geen mensen benaderd worden van wie het lidmaatschap om een pijnlijke reden als overlijden is beëindigd. Daarom is zorgvuldig overleg met de ledenadministratie noodzakelijk.

Uit de zaal komt nog een vraag van Bertus van den Brink; hoe het komt dat de promotiestand € 300 tekort komt. André weet dit ook niet; de cijfers zijn zo bij hem aangeleverd. Hij belooft het Bertus na de vergadering nog eens uit te leggen.

Als laatste krijgt Jan Bos het woord. Jan vraagt wat de stand van zaken is betreffende de website. Erik Hans meldt dat hier reeds over is gesproken. Bij het bestuur is bekend dat de site achter loopt; er wordt aan gewerkt.

7. Sluiting van de Algemene Ledenvergadering

Erik Hans sluit de vergadering en dankt iedereen voor de kritische vragen en het vertrouwen. Hierna volgt een slotapplaus.

Na de pauze werd er een interessante lezing gehouden over de jaarlijkse overleving van ransuilen die voorzien zijn van vleugelmerken.

Marc van Houten
Secretaris

Uit de veren

Subgroep Avifauna

Dit is de vaste rubriek van het coördinatieteam van de Subgroep Avifauna. Hier vindt u onder andere nieuws en feiten over de diverse werkgroepen, oproepen, onderzoeksvragen en voortgang van de projecten.

Nestplankjes voor Boerenzwaluwen

Eind vorig jaar heeft u wellicht al gelezen dat de vogelwerkgroep samen met Landschap Noord-Holland een project gestart is voor boerenzwaluwen. De kosten hiervan worden betaald door de provincie Noord-Holland en de Nationale Postcode Loterij. Bedoeling is de zwaluwen extra nestplaatsen aan te bieden onder bruggen en duikers. Al enige tijd is de uitvoering gereed. In de Vechtstreek zijn op 40 plaatsen 100 kleine plankjes, geschikt voor een nest, en 24 planken geschikt voor twee nesten onder bruggetjes geplaatst. De locaties waar dat gebeurde liggen bij Muiden, Hilversumse Meent, Horstermeerpolder, Kortenhoeve, Tienhovensch Kanaal en langs de Vecht.

In de Eempolder is gelijktijdig een tweede project uitgevoerd door samenwerking van onze vogelwerkgroep en het waterschap Vallei en Eem. Op zo'n 20 plaatsen werden hier nestplankjes onder de bruggen gemoniteerd. De kosten werden vergoed door het waterschap.

In de periode mei-augustus 2004 moeten alle bruggen minimaal twee keer gecontroleerd worden. Dan moet duidelijk worden of de boerenzwaluwen de plankjes al ontdekt hebben. Voor de controle van de nestplanken zijn nog enkele controleurs nodig. Nadere informatie bij Dick Jonkers (035-5260456) en Jelle Harder (035-6937858).

Ransuilen op roestplaatsen

Zoals bekend is er op 20 december 2003 en 10 januari 2004 een simultaantelling gehouden op zoveel mogelijk plekken waar in het verleden ransuilen in de winter verbleven.

Binnen het werkgebied van de vogelwerkgroep waren ruim 30 oude en nieuwe plekken bekend. Uiteraard was het niet te verwachten dat op al die roestplaatsen nog ransuilen te zien zouden zijn. Integendeel, de verwachting was op vier of vijf plekken uilen aan te treffen.

Het resultaat is nu dat er minimaal 65 ransuilen zijn waargenomen en maximaal 79.

Een grote groep tellers is actief geweest, vooral leden van de roofvogelwerkgroep.

Op korte termijn zal een uitgebreider verslag over dit onderzoek in de Korhaan verschijnen. Nadere informatie bij Jelle Harder (035-6937858).

Monitoring 's-Gravelandse Buitenplaatsen

In de notulen van de Avifauna-vergadering van 13 januari 2004 werd de monitoring van enkele 's-Gravelandse Buitenplaatsen aangekondigd. Anders dan vermeld werden dat de buitenplaatsen: Bantam (28 ha), Boekesteyn (50 ha) en Schaep en Burgh (25 ha).

Deze telling van alle BMP bijzondere soorten vindt plaats in het kader van het monitoringsplan van Natuurmonumenten om

vanaf dit jaar al hun natuurgebieden te inventariseren.

Daar er te weinig aanmeldingen waren om alle data van het inventarisatieschema gevuld te krijgen, hebben Johan van Galen Last en Fred van Klaveren, resp. boswachter en beheerder van de 's-Gravelandse Buitenplaatsen, besloten de monitoring een jaar op te schuiven.

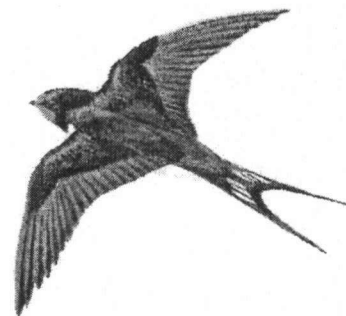
Dit jaar uitstel geeft hun ongewild de mogelijkheid het monitoringsplan verder te verfijnen. Als er mensen geïnteresseerd zijn in het monitoren van broedvogels in 2005 voor de buitenplaatsen Bantam, Boekesteyn en Schaep en Burgh dan horen zij dat graag.

De andere Buitenplaatsen staan als volgt gepland:

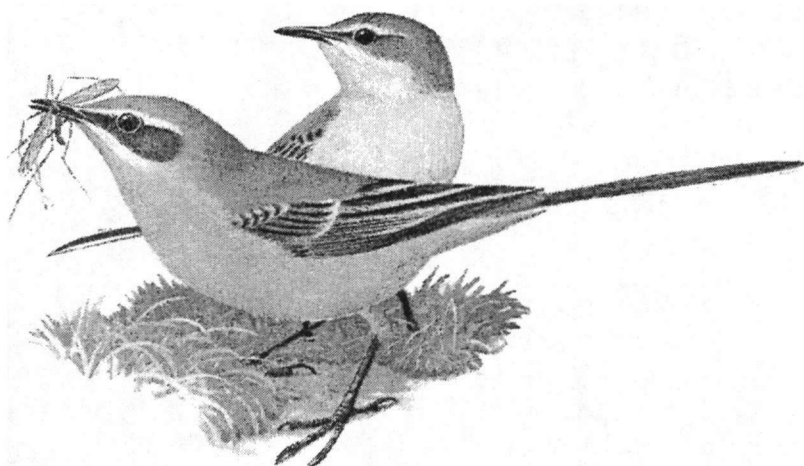
2006 het Cronebos

2007 Spanderswoud, Hilverbeek, Schoonoord en Spiegelrust

2009 Gooilust en het Corversbos

Boerenzwaluw Tekening: Arthur Singer

Gele kwikstaart

Fred van Klaveren
 Beheerder 's-Gravelandse
 Buitenplaatsen en Cronebos
 035-6561341
 f.vanklaveren@natuurmonumenten.nl

Johan van Galen Last
 Boswachter 's-Gravelandse
 Buitenplaatsen
 035-6561341
 j.vangalen@natuurmonumenten.nl

**Inventarisatie Amsterdamse
 Waterleidingplas Loenderveen**
 In de notulen van de Avifauna-
 vergadering van 13 januari 2004
 werd al melding gemaakt van
 een doorlopende monitoring van

de riet- en watervogels in dit gebied gedurende vijf jaar. Dinsdag 2 maart werd er in het 'voortlichtingsgebouw' op het terrein van de Amsterdamse Waterleidingplas een startbijeenkomst belegd. De ecooloog van het Waterleidingbedrijf en de beheerder legden het hoe en het waarom uit van de biomanipulatie in deze plas en het belang van het vastleggen van de broedresultaten van de riet- en watervogels. Het uiteindelijke doel is o.a. de vertroebeling van het water van de Loosdrechtse Plassen tegen te gaan, een vertroebeling die o.a. in stand

gehouden wordt door een blauwalgje. Deze blauwalg wordt o.a. gegeten door watervlooien; de verwachting is dat door watervlooienetende vissen weg te vangen, het aantal watervlooien toeneemt en de hoeveelheid blauwalg afneemt.

De tellingen zijn op 14 maart gestart en eindigen dit jaar op 4 juli; er zijn bovendien drie avondtellingen gepland. In totaal nemen maar liefst 19 tellers deel aan deze monitoring waarvan de coördinatie in handen is van Piet Spoorenberg.

De resultaten zijn (nog) niet spectaculair: we moeten het voorlopig doen met baardmannetjes en waterallen, maar dat komt natuurlijk mede, doordat we vroeg in het seizoen zijn gestart en vele riet- en watervogels nog niet zijn teruggekeerd.

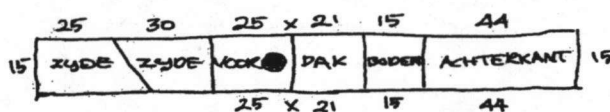
Namens het CoördinatieTeam Subgroep Avifauna
 Cor de Kruif, secretaris
 De Dam 72, 1261 KV, Blaricum
 tel. 035-5258299
 e-mailadres:
 cor.francisdekruif@wanadoo.nl

Nestkastvogel 2004

In de subgroep Avifauna is besloten om het thema "Vogel van het jaar" in 2004 niet op te starten, vanwege de geringe belangstelling voor dit onderwerp vorig jaar. Het onderzoek Turkse tortel kwam helaas niet van de grond. In overleg met het Coördinatieteam en de redactie van de Korhaan is daarom besloten om het dit jaar eens met het thema "Nestkastvogel van het jaar" te gaan proberen. Een aantal van jullie heeft ongetwijfeld wel eens een boeiende beleving met een nestkastvogel gehad, die het opschrijven

waard is. Stuur dus je belevenissen met of van een nestkastvogel vóór 1 juli 2004 naar het redactiesecretariaat van de Korhaan. Afhankelijk van het aantal inzendingen vindt plaatsing verspreid in de volgende uitgaven

van de Korhaan plaats. De redactie van de Korhaan kiest uit de inzendingen de "Nestkastvogel 2004". De gekozen inzender ontvangt een nestkast!

Ze rusten, eten en voeren hun verleidingsdansen uit op het water en daarop drijft ook hun nest, ze zoeken hun voedsel duikend onder water met hun jongen op de rug, hun verenpak is zo zacht als satijn: futen.

Jan K.Nijhof

Aarsvoeten

In uw vogelgids staan als tweede familie, direct na de duikers, de futen. Fuut is waarschijnlijk een klanknabootsende naam. Vogels uit beide groepen zijn bij uitstek aangepast aan een duikende levenswijze. Alle aan duiken aangepaste dieren hebben een gestroomlijnd lichaam, dus futen ook. Net als bij andere duikvogels met poot-aandrijving zijn de poten ver naar achter geplaatst en zijn ze bijna tot aan het enkelgewricht in de huid opgenomen. Vertegenwoordigers van beide groepen kunnen lucht uit de luchtzakken in hun lichaam en van onder hun veren persen. Zodoende kunnen ze zich snel onder water laten zakken. Dank zij dergelijke overeenkomsten werden duikers en futen vroeger op één hoop gevergd. Tegenwoordig is men van mening dat ze in het geheel niet verwant zijn. Als dieren een zelfde soort levenswijze hebben ontstaan er overeenkomsten doordat beide hun bouw aanpassen aan de eisen van die overeenkomstige manier van leven. Men denkt nu dat dat hier het geval is. De futen vormen nu samen een eigen familie, *Podicipedidae*. Die naam is afgeleid van *Podiceps*, het geslacht waar de meeste futen bij horen. *Podiceps* betekent aarsvoet, een verwijzing naar de inplanting van de poten. Sommigen vinden deze naam wat plat en kuisen hem tot stuitpoot. Die familie vormt in zijn eentje ook een orde: *Podicipediformes*. Dat

betekent dat men vindt dat futen eigenlijk aan geen enkele andere groep vogels duidelijk verwant zijn, niet aan levende en niet aan fossiele. Een vogelfossiel van 25 miljoen jaar oud (uit het Onder-Mioceen) bleek in grote lijnen gelijk aan een moderne soort. Deze vondst wierp dus geen licht op eventuele verwantschappen, het was dus gewoon een fuut. M.b.v. DNA-technieken kwam men tot de conclusie dat ze (verre) familie moeten zijn van de valken en de keurkringvogels. Die conclusie dateert al van 1990 maar is nogal omstreden en bepaald nog niet algemeen aanvaard. Waar men het wel over eens is, is dat het een evolutionair al oude groep is. Ze zijn dus primitief, gebouwd volgens een oud ontwerp, daarom ook staan ze vooraan in uw gids. Oudere modellen voorin, nieuwere ontwerpen achterin. Dat betekent niet dat er iets mis is met de futen. Het zijn hoog gespecialiseerde vogels en de ouderdom van de groep onderstreept alleen maar hoe succesvol het model is. De familie omvat 21 nog levende soorten, verdeeld over zes geslachten. Het gewicht van volwassen exemplaren van de verschillende soorten varieert van 150 g tot 1400 g, de totale lengte van 21 cm tot 77 cm.

Futen zijn kleiner, meestal meer gedrongen, en ze hebben een langere hals dan duikers. De

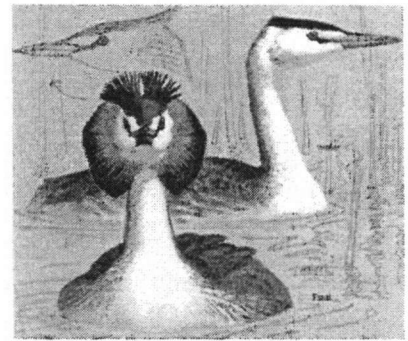
grotere soorten houden hun slanke hals vrijwel constant heel recht op, eenden en duikers doen dat alleen bij alarm. (Een pijlstaart laat echter doorgaans ook duidelijk zien dat hij een lange, slanke hals heeft). Ze verschillen van Eenden door hun puntige (maar dat hebben zaagbekken ook), nooit afgeplatte, snavel en door het ontbreken van een staart. Ze drijven doorgaans als een kurk hoog op het water, maar zinken desgewenst snel onder. Dat kan gedeeltelijk, bijvoorbeeld tot periscopodiepte (alleen de kop boven water), maar bij gevaar ook tot alleen de ogen en snavel nog boven water uit steken. In rust stoppen ze één poot onder hun veren, vouwen hun hals naar achter zodat de kop midden op de rug komt te rusten en doen de snavel onder hun hals. Ze hebben dan wel wat van zo'n baret met een pluim erop die in het water is gewaaid. De geslachten zijn gelijk alhoewel de mannetjes meestal iets groter zijn en een iets grotere snavel, wat fellere kleuren en langere sierveren hebben in zomerkleed.

Zoals we al eerder zagen, zitten de poten erg ver naar achter ingeplant. Dat is erg handig bij zwemmen (de schroef van een boot zit niet voor niets doorgaans ook achteraan) en duiken maar het maakt lopen tot een moeizame zaak. Ze komen dan ook nooit aan land, alleen op het nest komen ze even op het

"droge". De drie naar voren staande tenen dragen aan weerszijden een stevige hoor- nen lob en daar liggen de platte nagels bovenop. Dergelijke lobben komen ook voor bij meerkoeten, franjepoten en fuut- koeten. Ook in dit geval bete- kent dat niet dat deze groepen verwant zijn. Het is weer een zo- genaamde parallelle ontwikke- ling: de dieren hebben het onaf- hankelijk van elkaar uitgevon- den. De poot zelf is van links naar rechts afgeplat, heeft dus een ovale doorsnee (stroomlijn). De vierde teen wijst naar achter, zit wat hoger en is maar een stompje. Hij draagt verticale lobjes die waarschijnlijk helpen bij het sturen tijdens het zwem- men. Zwemmend aan het wateroppervlak maken de futen met elke poot om de beurt een zwemslag. Onder water bewe- gen ze beide voeten tegelijk. Na de zwemslag en voor het terug- bewegen worden de poten een kwartslag gedraaid. Dan draaien ze een kwartslag terug en volgt er een aandrijfslag met het volle oppervlak van de voeten. Een opvallend kenmerk van fu- ten is hun dichte, satijnen, glan- zende verenkleed, vooral aan de onderzijde. De veren op hun buik hebben een nogal losse structuur en de baardjes (de tweede vertakking van de veren) zijn gescaliseerd en liggen pa- rallel aan de baarden (de eerste vertakking). Hun totale aantal veren is groter dan dat van de meeste vogels. Om die satijnen veren werden ze vroeger veel gejaagd. Hun vel werd gebruikt als versiering voor dames- hoeden en er werden ook mof- fen van gemaakt. (Dat zijn hand- warmers). Dat is gelukkig uit de mode geraakt. Het vlees smaakt nogal vissig en daar varen ze wel bij. Er zijn maar weinig men- sen die het (nog) eten, alhoewel dat vroeger in de Vastentijd wel gebeurde. Hun staart is onbruik-

baar, er resten alleen nog een paar korte, zachte staartveren met een schamele schacht. Stu- ren doen ze grotendeels met de voeten, ook tijdens het vliegen. In bruidskleed hebben zowel het mannetje als het vrouwtje deco- ratieve horens, oren of kragen in rood, geel, zwart of wit. De soor- ten verschillen onderling voorna- melijk in de uitvoering van die kopversiering en in de vorm van de snavel. Bij de meeste dui- kende vogels bevinden die ken- merken die de soorten van el- kaar onderscheiden zich aan of in de buurt van de kop. Derge- lijke duidelijke veerpatronen voorkomen "foute" huwelijken tussen exemplaren van verwante soorten die in hetzelfde gebied voorkomen. Futen ruien net als eenden alle veren in een keer, dat ze dan niet kunnen vliegen is immers geen punt. Ze kunnen toch wel foerageren en ook prima aan hun vijanden ontko- men.

Futen hebben kleine vleugels met 12 slagpennen (de meeste vogels hebben er 11). De vleugelbotten hebben maar een geringe doorsnee. Ze vliegen met snelle, hoorbare vleugelsla- gen en houden daarbij kop en hals lager dan het lichaam. In vlucht doen ze daardoor wat aan zaagbekken denken. De vleu- gels zijn te klein om er mee te kunnen zweven. Ze landen daar- door, met het nodige geplas, op hun borst op het water. De start is moeizaam, er moet eerst een heel eind over het water gelopen worden. Daarom duiken ze lie- ver om snel aan gevaar te ontko- men. Op de wieken gaan vanaf land lukt al helemaal niet. Twee soorten vliegen nauwelijks, als ze het al ooit doen. Een derde soort kan zelfs niet vliegen. Al zijn het matige vliegers, enkele soorten die in koude streken nestelen trekken toch, soms zelfs over grote afstanden. Der-

Futen

Tekening: Lars Jonsson

gelijke grote afstanden worden doorgaans 's nachts afgelegd, vaak in kleine groepen. Futen zijn geen luidruchtige vo- gels, maar ze beschikken toch over alarmkreten, paringstrillers, contactgeluidjes en ze zingen ook wel duetten. De meer ver- borgen levende soorten die er doorgaans ook wat saaier uit- zien, compenseren dat door tij- dens de balts meer herrie te ma- ken.

Ze eten uitsluitend dierlijk voed- sel: vissen, amfibieën, slakken, waterinsecten en hun larven, kreeftjes en dergelijke. De prooi wordt onder water bemachtigd, maar boven water pas ingeslikt. Ze blijven niet zo lang onder, gemiddeld zo'n dertig secon- den. In die halve minuut kunnen ze zo'n 60 m afleggen, dat bete- kent een snelheid van ruim 7 km/u. Er wordt niet zo diep ge- doken, zelden meer dan een meter of zes, en dat is maar goed ook, want ze leven door- gaans aan ondiep water. Futen hebben de eigenaardige ge- woonte om grote hoeveelheden van hun eigen veren in te slik- ken. Die vormen een prop bij de uitgang van de maag en filteren zo voedselmateriaal voordat dat doorgaat naar de darm. Vooral bij visetende soorten zit de maag vol veren die waarschijn- lijk visgraten vast moeten hou- den tot ze verteerd zijn. De ouders voeren veren aan de jon- gen zodat die zo gauw mogelijk

---

ook een prop in de maag krijgen (in dit geval dus niet van angst). Kreeftjes-etende soorten produceren frequent braakballen met daarin delen van de harde kreeftenschaal.

Ze broeden, in tegenstelling tot duikers, op ondiepe, vegetatierijke, stilstaande of langzaam stromende, zoete wateren, waarnaar ze ieder jaar terugkeren. Kleinere soorten leven doorgaans op kleinere watertjes met een meer opgaande plantengroei. In de winter trekken ze wel naar riviermonden en beschutte kustwateren. Enkele soorten nestelen in kolonies.

Alle futen zijn bekend vanwege hun uitgebreide hofmakerij, waaraan het vrouwtje even actief deelneemt als het mannetje. De versieringen aan kop en/of hals spelen daarbij een belangrijke rol. Bij de meeste vogels dient de balts alleen om het vrouwtje te verleiden. Maar bij vogels waar man en vrouw er hetzelfde uitzien moet ook door en tijdens die balts duidelijk worden dat hier een mannetje en een vrouwtje elkaar bebaltsen. De reactie van de een op de avances van de ander moet dat duidelijk maken. Die hofmakerij duurt meerdere weken. De veren worden "schijngespoetst", ze schudden machinaal als automaten tegelijk nee tegen elkaar (althoewel ja bedoeld lijkt), er wordt spetterend gedoken, er wordt met plantenmateriaal gesleept, er wordt rechtop tegenover elkaar staande watergetrapt, enzovoort en zo verder. In grote lijnen zijn hierbij de rol van het mannetje en het vrouwtje inwisselbaar, dat gaat zelfs zo ver dat soms het vrouwtje het mannetje bestijgt. Dat is nog eens emancipatie! Delen van het baltsgedrag worden gedurende het hele broedseizoen herhaald als de vogels elkaar begroeten of als ze elkaar

afwisselen bij het broeden. Futen huwen tot de dood hen scheidt en op die manier versterken zij steeds weer de band tussen hen beiden. Bij het baltsgedrag van de meer schuwe, doorgaans ook wat saaier uitgevoerde, soorten zoals de dodaars zijn geluiden relatief belangrijker dan de zichtbare rituelen.

Futenparen bouwen samen, altijd op zoet water, één of meer drijvende nesten bestaande uit opgedoken waterplanten. Zo'n nest leggen ze vast aan wat plantenstengels zodat het nest mee op en neer gaat met het waterpeil. Het lijkt totaal niet op een nest, eerder op een klomp toevallig bij elkaar gewaaide plantendelen. Als er storm dreigt schijnen ze het op te hogen. Ze paren op een dergelijk platform. In de ongeveer twee weken die voorafgaan aan het leggen van de eieren wordt er wel tien keer per dag gepaard. Dat is dus meer dan 140 keer. De paring duurt, zoals bij alle vogels, heel kort. De drie tot zeven eieren worden in een kuiltje in dit drassige platform gelegd, ze liggen soms in het water. Men veronderstelt wel dat de rottingswarmte van het plantenmateriaal van het nest helpt bij het warmhouden van de eieren. Die eieren zijn doorgaans wit, soms blauw- of groenachtig getint, maar nooit getekend. Doordat de ouders bij het verlaten van het nest natte, rottende plantendelen over de eieren trekken, worden ze al gauw vuilbruin. De eieren zouden minstens zo smakelijk zijn als kievitseieren, maar vogelaars eten uiteraard alleen maar kippeneieren. Pa en ma broeden beide. De broedduur varieert met de grootte van de soort van 20 tot 30 dagen.

De jongen verlaten na het uitkomen al gauw het nest en klim-

men dan op de rug van een van de ouders. Duikers, Zwanen en Zaagbekken vervoeren hun jongen ook op hun rug. Deze vogels draaien zich bij gevaar om hun jongen te verdedigen. Futen, en alleen futen, duiken met de jongen nog aan boord en dat doen ze ook of juist bij gevaar. Als zo'n jong dan om een of andere reden losraakt, het floept dan als een kurk omhoog, draait de ouder zich zelfs niet om ..... De kuikens brengen het grootste deel van de tijd door op de rug van hun rondzwemmende ouders, soms bedekt door de vleugels of de rugveren van hun ouder. Ze kunnen echter meteen zelfstandig zwemmen. Als ze net uit het ei komen hebben de donsjongen meestal opvallende strepen op de kop die soms bij juvenielen nog aanwezig zijn.

Beide ouders voeren de jongen tot ze na een paar weken zelf kunnen duiken, ze hebben dan ongeveer ¾ van de grootte van de ouders bereikt. In het begin wordt de jongen voer in hun snavel aangereikt, later wordt de prooi vlak voor ze in het water gelegd, nog later worden ze tot duiken verleid doordat ze een prooi krijgen die nog vief genoeg is om te proberen weg te komen: futenscholing. Sommige soorten beginnen aan een tweede legsel voordat de oudste jongen zelfstandig zijn. Het vrouwtje begint dan vast met broeden terwijl het mannetje voor de oudere kuikens zorgt. Als de ouders vinden dat de jongen voor zichzelf kunnen zorgen worden ze, soms met geweld, weggejaagd. Sommige jongen blijken zo aanhankelijk dat ze daarbij worden doodgepikt. We eindigen met dit familiedrama. Een volgende keer gaan we de verschillende soorten futen eens nader bekijken.

De rukwinden hielden ons 's nachts uit de slaap - het snurken viel deze keer alleszins mee – en we keerden eerder huiswaarts om thuis dan nog maar wat na te genieten met een Vlielandse Beerenburg.

Izaak Hilhorst

Voorjaarsexcursie Vlieland 2004

De weersvoorspelling was uitstekend: een graad of 12, regenkans 30%, zonnkans 40% en wind uit het NO 3. Nou, dat pakte anders uit. De vrijdag begon zoals voorspeld prachtig met zon. In de middag betrok het geheel maar het bleef droog. 's Nachts was het warm op de slaapzalen die met onze 45 deelnemers een 100% bezetting hadden. Toch werd niemand wakker van het snurken van Ben, want die deed zelf geen oog dicht nadat hij zich wat te hard gestoten had aan een keukenkastje.

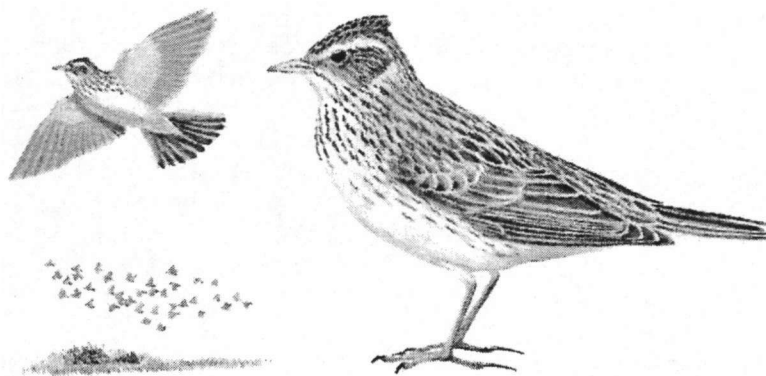
's Morgens heerlijk laat weg (acht uur): de kleine zangertjes zitten deze tijd van het jaar nog in Afrika. Zwaar bewolkt en een klein buitje. 's Middags stralende opklaringen en een allengs ruimende en tot windkracht 7 aanwakkerende wind. Adri met de titanium knieën leidde ons nochtans tegen de vliegende storm in naar het meest westelijke puntje van het eiland, waar inderdaad geen vogel te zien was. Op de terugweg - ook niks te zien en al helemaal niet te horen - hoefden we alleen maar op de fiets te stappen, de wind deed de rest. Toen we in Westend terugkwamen regende het flink en zaten de meeste vogelaars al in het café. 's Avonds, na een verzadigende hutspot, zag men oudhollandse taferelen: een volle herberg waar de wind omheen gierde, André die op de bank zat te pitten, Ria breide een truitje naast de open haard,

de geleerden zaten in een hoekje te keuvelen en Bertus dacht hardop na of hij nu toch wel of toch niet een Binnenbantammersijs had gezien. Kortom, de vertrouwde sfeer van onze Vogelwerkgroep.

's Morgens bleek de wind vergezeld te gaan van regen, zo erg dat de gestaalde kaders besloten de excursies af te gelasten en de vroege boot terug te nemen! Alleen Jan Bos was er met wat diehards op uit getrokken om zeetrek te kijken, maar ik betwijfel of ze iets gezien hebben.

Het gerucht gaat dat er steeds meer dames aan de excursies deelnemen. Ik heb daarom de deelnemerslijstjes van de week-ends van de afgelopen jaren – voor zover ik die in mijn bezit heb – eens doorgenomen. De cijfers bevestigen het gerucht niet. Gemiddeld is ongeveer 47% van de deelnemers vrouw,

met uitschieters naar boven tot 53% en naar onder tot 6% (dat was de excursieleidersexcursie met één vrouwelijke deelnemer). Van een trend is geen sprake. Ook het totale aantal deelnemers is stabiel. Overigens lijkt me een fiftyfifty deelname aan de weekenden prima, want kijk je naar het bestuur of naar de excursieleiders dan lijkt vogelen vooral een mannenzaak. Ondanks dat we er erg vroeg in het jaar zaten, en ondanks de harde wind hebben we toch een hoop vogels gezien: 115 soorten. Een groot aantal eendensoorten, weinig zangers en betrekkelijk weinig steltlopers. Geen echte hoogtepunten: misschien de zeekoet – voor hemzelf meer een dieptepunt – of de hop? Wel waren er voor veel deelnemers hele mooie waarnemingen omdat het bij tijden zeer helder weer was en de zon straalde.

Veldleeuwerik

Tekening: Arthur Singer

De volledige waarnemingslijst:

Fuut	Dodaars	Aalscholver	Blauwe reiger
Lepelaar	Zwarte zee-eend	Wilde eend	Wintertaling
Zomertaling	Krakeend	Smient	Pijlstaart
Slobeend	Kuifeend	Tafeleend	Brilduiker
Eidereend	Grote zaagbek	Middelste zaagbek	Bergeend
Grauwe gans	Rotgans	Knobbelzwaan	Buizerd
Ruigpootbuizerd	Torenvalk	Sperwer	Havik
Blauwe kiekendief	Bruine kiekendief	Fazant	Waterhoen
Waterral	Meerkoet	Houtsnip	Scholekster
Kievit	Goudplevier	Wulp	Witgat
Regenwulp	Tureluur	Bonte strandloper	Drieteenstrandloper
Kanoetstrandloper	Kemphaan	Kluut (veel)	Grote mantelmeeuw
Kleine mantelmeeuw	Grote burgemeester	Zilvermeeuw	Stormmeeuw
Kokmeeuw	Dwergmeeuw	Visdief	Grote stern
Noordse stern	Dwergstern	Zeekoet	Holenduif
Houtduif	Turkse tortel	Boerenzwaluw	Huiszwaluw
Hop	Grote bonte specht	Sprinkhaanzanger	Veldleeuwerik
Boompieper	Oeverpieper	Graspieper	Waterpieper
Witte kwikstaart	Rouwkwikstaart	Gele kwikstaart	Winterkoning
Grote lijster	Kramsvogel	Koperwiek	Zanglijster
Beflijster	Merel	Tapuit	Roodborstapuit
Gekraagde roodstaart	Zwarte roodstaart	Nachtegaal	Roodborst
Fitis	Tjiftjaf	Goudhaantje	Vuurgoudhaantje
Koolmees	Pimpelmees	Staartmees	Baardman
Boomkruiper	Rietgors	Ijsgors	Groenling
Sijs	Kneu	Keep	Vink
Putter	Huismus	Ringmus	Heggenmus
Spreeuw	Zwarte kraai	Bonte kraai	Roek
Kauw	Ekster	Gaai	

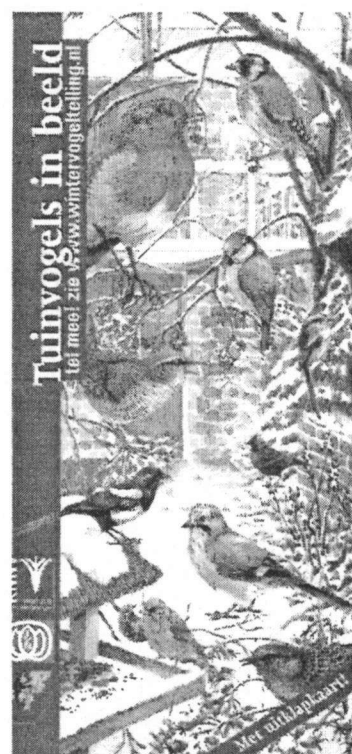
Rietje Veltkamp

Tuinvogels in beeld

Het boekje: 'Tuinvogels in beeld' is onlangs uitgegeven (2003) door de KNNV. Het bespreekt kort en bondig de twintig meest voorkomende tuinvogels en geeft allerlei tips om meer vogels naar de tuin te lokken. Op de handige uitklapkaart staan alle vogels afgebeeld, zodat je in een oogopslag de vogel kan herkennen. Dit handige boekje is zeer geschikt voor (klein)kinderen en voor mensen die je wilt interesseren voor het vogelleven in de eigen omgeving. Voor de al geïnteresseerde

vogelaar is het minder geschikt, want de twintig soorten zijn dan al snel een beperking.

De heldere tekst is van Harvey van Diek en de mooie illustraties van Martin Hogeweg. Dit boekje is onderdeel van een reeks met titels als: 'Weidevogels in beeld' en 'Mussen in beeld'. ISBN 90-5011-178-5, 4.95, full colour, 32 pagina's + uitklapkaart, geniet.

Programma

Vrijdag 14 mei: Avond fietsexcursie naar Hilversumse Bovenmeent en omgeving o.l.v. Wim le Clercq, Rob van Maanen en Wery Hegge. Vertrek om 19.00 uur vanaf de parkeerplaats aan het einde van de Verlengde Fortlaan in Naarden (bij de Karnemelksesloot). Het voorjaar is nu op haar hoogtepunt en de zomer is in aantocht. Dan is deze Bovenmeent niet te versmaden. Vooral de avond biedt ons uitzicht op waarneming van waterral en porseleinhoen. Als toegift hopen we de kerkuil ook nog te zien.

Let op andere datum! Zondag 8 augustus: Auto dagexcursie naar Noord-Holland (Petten, Hondsbosse Zeewering, inundatievelden e.d.) o.l.v. Wim le Clercq. Vertrek om 7.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Een schitterend rondje door Noord-Hollandse biotopen. Vogels van de zee en de zoute slikken, het duin en van de zoete slikken en binnenwateren. De tijd is onder andere perfect voor het zien van vele steltlopers en mogelijk zitten er ook dit jaar weer enkele bijzondere soorten tussen.

Zaterdag 28 augustus: Auto dagexcursie rondje Lauwersmeer o.l.v. Eric Hans van Stigt Thans, Wim le Clercq en Piet Spoorenberg. Vertrek om 6.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Lauwersmeer is beroemd om zijn prachtige moerassen en open water en slikken. Binnendijs van zoet tot brak en buitendijs het prachtige wad. Veel ruiende watervogels en als het een beetje meezit, vele vogels op trek, die in dit gebied pleisteren.

Zondag 12 september: Ochtend wandelexcursie naar de Zanddijk o.l.v. Bertus van de Brink en Rob van Maanen. Vertrek om 7.00 uur bij de parkeerplaats bij Oud Valkeveen. We verwachten veel leuke waarnemingen van allerlei doortrekkende riet- en moerasvogels en natuurlijk ook andere najaarstrekkingen.

Donderdag 30 september: Dialezing "Rondje Europa" door Adri Hoogendijk. Het mooiste wat je kunt overkomen als natuurfotograaf is: één zijn met de natuur. Uren wachten terwijl de dieren hun gang gaan zonder dat ze je opmerken. Of zelfs; je geaccepteerd weten door de dieren. Dit kan resulteren in bijzondere beeldvullende opnamen. Adri Hoogendijk is aangesloten bij Foto Natura en publiceert artikelen in onder andere de bladen: Vogels en Het Zuid-Hollands Landschap. Ook werkt hij samen met de Hongaarse Vogelbescherming, waarvoor hij dia's en video-opnamen maakt, met name in het natuurreserveaat Hortobagy bij de rivier de Tisza in N.O. Hongarije. De dialezing betreft natuurfotografie van een rondreis van Nederland naar Schotland en via Zwitserland naar Hongarije. De nadruk ligt op de keizerarend, grauwe kiekendief en de rootpootvalk. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg – hoek Diependaalselaan. Aanvang: 20.00 uur.

Vrijdag 1 tot zondag 3 oktober: Najaarsweekeinde op Vlieland

We vertrekken vrijdagochtend om 9.00 uur met de boot vanaf Harlingen en keren zondag aan het einde van de middag om 16.45 uur met de boot terug. Fietsen zijn voor u gehuurd en vrijdagavond is er soep en zaterdag en zondag wordt voor eten en drinken gezorgd. Deelnemers krijgen 1 à 2 weken voor aanvang nadere informatie thuisgestuurd.

U dient zich schriftelijk vóór 1 september op te geven bij Joke van Velsen per gewone post (adres achter in de Korhaan) of digitale post (jokevanvelsen@zonnet.nl) met vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer. De kosten bedragen € 60,- per persoon (overnachtingen, fietsen, eten en drinken, organisatiekosten). Dit bedrag dient uiterlijk 1 september 2004 overgemaakt te zijn op postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Hilversum onder vermelding van "Vlieland". Indien op 1 september 2004 dit bedrag niet ontvangen is dan is deelname niet meer mogelijk.

Zaterdag 23 oktober: Een bijzondere dagexcursie in en om de Oostvaardersplassen o.l.v. Jan Bos en Wery Hegge. We maken tijdens deze excursie een tocht per bolderkar diep het gebied in, onder deskundige leiding van Staatsbosbeheer. Het is bronstijd voor de Edelherten, zodat we dat ook van dichtbij kunnen aanschouwen. Daarnaast natuurlijk de vele vogels en het prachtige landschap, dat het gebied

---

rijk is. Vertrek uiterlijk 9.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Om 10.00 uur starten we in de excursieschuur van SBB nabij het informatiecentrum aan de Kitsweg/Knardijk. Na een korte lezing en een kop koffie gaan we per bolderkar het afgesloten gebied in. We verwachten om ongeveer 12.30 uur weer terug bij de uitgang te zijn. Daarna is iedereen vrij om huiswaarts te keren of (op eigen gelegenheid) nog wat vogels te blijven kijken in en om de Oostvaardersplassen. Vergeet niet om voldoende eten en drinken mee te nemen en vooral ook warm aan te kleden (het is veel stil zitten op de kar) en neem voor de zekerheid ook regenkleding mee.

Deelname kost € 15,00 per persoon. U dient zich schriftelijk vóór 15 september op te geven bij Joke van Velsen per gewone post (adres achter in de Korhaan) of elektronische post (jokevanvelsen@zonnet.nl) met vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer. Deelnamekosten gelijktijdig overmaken op postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Hilversum onder vermelding van "bolderkar". Er kunnen maximaal 40 deelnemers mee. Bij meer dan 40 aanmeldingen geldt de volgorde van aanmelding.

Donderdag 28 oktober: Digitale voorstelling van een reis naar het einde van Europa: het Varangerfjord in Noorwegen, door Jan Smit. Het Varangerschiereiland in het noordoosten van Noorwegen alsmede het noorden van Finland vormden het doel van deze reis. Hier is nog echte arctische natuur te beleven. Bos is zo goed als afwezig, alleen in enkele beschermde dalen komt fjeldberkenbos voor. Het klimaat is hier gematigd ondanks de noordelijke ligging; zo blijft de zee ijsvrij door de golfstroom. Het is vooral de combinatie van fjeld- en kustvogels die Varanger zo bekend maakt. Langs de kust kan men aan de ene kant zee- en waadvogels zien, terwijl aan de andere kant soorten als sneeuwhoenders en kleinste jagers voorkomen. Rendieren, vossen en sneeuw hazen zijn eveneens niet zeldzaam, evenals verschillende soorten robben. Ook krijgt u nog beelden te zien van een trip naar Helgoland met een grote kolonie jan van genten. De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg – hoek Diependaalselaan. Aanvang: 20.00 uur.

Zaterdag 6 november: Themadag Weidevogels georganiseerd door het SVN, de Stichting Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord Holland in De Bres in Krommenie. Zie voor het programma van 11.00 t/m 15.00 uur de volgende Korhaan, maar noteer deze datum vast in uw agenda!

Zaterdag 13 november: Ochtend fietsexcursie in de Eempolders o.l.v. Piet Spoorenberg en Wouter Rohde. Vertrek om 8.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de RABO en het Nieuwe gemeentehuis van Eemnes. Op ons fietsje genieten we van een polder hopelijk vol van goudplevieren, kleine zwanen, ganzen en vele herfst- en wintergasten.

Donderdag 25 november: Dialezing "Vogels kennen geen grenzen" door Roland Carstens. Vogels in het vrije veld observeren via kijker en camera. Dat is de passie van Roland. Van zijn vele reizen naar het buitenland, vooral de landen rond de Middellandse Zee, heeft hij een diacompilatie gemaakt. Hij toont ons een fraai beeld van vogels uit die streken, zoals de arendbuizerd, de rifeiger, de woestijnpatrijs en de -leeuwerik, de maskerklauwier, de kleine groene bijeneter. En twee soorten ijsvogels: de bonte ijsvogel die al biddend boven het water zijn prooi lokaliseert en dan toeslaat en de smyrnaisvogel die vooral opvalt door zijn naar verhouding grote rode snavel. Kortom een bonte stoet gevederde vrienden! De avond wordt gehouden in de Bethlehemkerk in Hilversum, Loosdrechtseweg – hoek Diependaalselaan. Aanvang: 20.00 uur.

Zondag 28 november: Ochtend wandelexcursie in het prachtige bos van de Monnikenberg o.l.v. Adri Vermeule en Jan Terlouw. Vertrek om 9.00 uur vanaf de parkeerplaats aan het einde van de oprijlaan (Stad Gods). We gaan lekker door dit mooie bos lopen en genieten van de grote variatie aan bosvogels.

Zondag 12 december: Ochtend wandelexcursie in de Loenderveense plassen en Amsterdamse waterleidingplassen o.l.v. Adri Vermeule en Piet Spoorenberg. Vertrek om 9.00 uur bij de ingang van de Amsterdamse Waterleidingsplassen (Bloklaan 5 Oud Loosdrecht, vlakbij Loenen tegenover Recreatiecentrum Mijnden). Een uitgelezen kans om dit anders voor publiek gesloten gebied te bezoeken. Traditioneel kunnen we ons weer vergapen aan de duizenden overwinterende watervogels en maken we een goede kans op klapekster en ijsvogel. 11 januari moesten we nog afgelasten wegens overvloedige regen. We rekenen nu dus op een herkansing met prachtig weer.

2005

Zondag 9 januari: Auto dagexcursie in Zuid-Flevoland o.l.v. Wim le Clercq en Jan Bos.

Zondag 23 januari: Auto dagexcursie in Friesland o.l.v. Jan, Bos, Dick Jonkers en Adri Vermeule.

Zaterdag 12 februari: Ochtend wandelexcursie in Oud-Naarden en omgeving o.l.v. Bertus van de Brink en Guus Proost.

Zondag 6 maart: Ochtend wandelexcursie over de Tafelbergse en Blaricummer heide o.l.v. Piet Spoorberg en Hugo Weenen.

Excursies binnen ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies buiten ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf NS-station Bussum-Zuid. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijsen. Mocht u willen deelnemen aan een bepaalde excursie, maar ondervindt u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u bijvoorbeeld niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in de Korhaan). Geprobeerd zal dan worden een passende oplossing voor u te vinden. Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies voor de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden. De bij iedere excursie vermelde deelnamebedragen dienen te allen tijde volledig te worden betaald, dit ongeacht de vraag of volledig aan het programma wordt deelgenomen. Ook indien men van bij de prijs inbegrepen zaken geen gebruik maakt, is het volledige bedrag verschuldigd. Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden naast de reeds gemaakte kosten tevens administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald, dit afhankelijk van de reeds gemaakte kosten en de in rekening te brengen administratiekosten.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de vogelwerkgroep. U wordt dringend verzocht naar deze excursies géén kleine kinderen en géén honden mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Ontvangen Literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Dit is een selectie uit de lijst van tijdschriften gericht op vogelnieuws, met name uit de regio.

Argus, De Faunabescherming jg 29 (1) mrt'04: De ellende van de roofvogel. G.G. Bruinderink Over de verschrikkelijke gevolgen die de haat van jagers tegen roofvogels voor de natuur en soms voor de mens kan hebben.

Boomblad, Alterra jg 16 (1) febr'04: Bart Ebbinge - 'Jacht op ganzen kan, maar hoeft niet.' Eerst opvangen, dan pas schieten. Bij een afschot van ca. 160.000 kolganzen kan de Europese populatie stabiel blijven rond de 800.000 vogels. Behalve kolganzen kunnen ook de grauwe ganzen en smienten wel wat afschot verdragen. Deze constatering moet echter niet gelezen worden als een aanbeveling om de jacht maar weer toe te staan.

Tussen Duin & Dijk jg 3 (1) '04: Natuur in Noord-Holland. Arend de Jong - 'Bosuïl zoekt nieuwe balans na komst havik.' Een inventarisatie van '82 tot '03 van het kustgebied tussen de Hondsbossche Zeewering en Wijk aan Zee laat een afname van het aantal territoria van de Bosuïl zien. Er zijn verschillende gebieden waar de havik zich vestigde, waar de bosuïl verdween. Fred Koning - 'Het voedsel van de havik tussen Petten en Callantsoog.' Bovenaan op de menulijst staat het konijn, direct gevolgd door de

houtduif. Houtsnip en zwarte kraai worden ook frequent gegeten. Opvallend is dat de ransuil, de kerkuil en de velduil op de lijst staan, maar niet één bosuïl

Dutch Birding jg 26 (1) '04: 35 blz in het engels over de verschillen tussen de Amerikaanse- en de Europese zilvermeeuw. Fred Cottaar - Geelpootmeeuwen en hybride soortgenoten bij IJmuiden. Veel bijzonder waarnemingen.

Ficedula jg 32 (4) jan. Twentse VWG. Roofvogels en uilen in Twente: ransuil, wouw, torenvalk, steenuil, blauwe kiekendief, boomvalk, smelleken, kerkuil en de visarend. Roeleke Steentjes-ter Stege 'Roofvogelvervolging en -onderzoek in Twente.' Wat een prachtig in kleur uitgegeven blad!

De Gierzwaluw jg 41 (4) mrt 04 VWG Amsterdam: Ricardo van Dijk - inventarisatie Bloemendalerpolder en de Gemeenschapspolder (tussen Muiden en Weesp). Jan v Blanken 'Voorjaarsfenologie 2003'.

Knipselkrant jg 28 (1) jan.'04

Natuurpunt De Korhaan jg 32 (1) jan.'04 natuurbld van de Noorderkem-

pen (B) Herman Jacobs - Ganzenherkenningskaart.

De Kruisbek jg 47 (1) feb.'04 vogelwacht Utrecht: Veel over de Utrechtse Heuvelrug en zijn betekenis voor de vogels.' F. Bongers 'Vogels op de vliegbaas Soesterberg'. Vogels leven in goede harmonie met het afgenomen vliegverkeer. De situatie zal de komende jaren aanzienlijk wijzigen, nu naar een nieuwe bestemming gezocht wordt voor deze oudste vliegheide van Nederland.

Limosa jg76 (3) NEd. Ornithologische ver. SOVON G. Kurstjens ea 'Verdwijnt de grauwe gors?' G. Gerritsen 'IJslandse Grutto in Nederland'. B vd Brink 'Boerenzwaluw in de knel.' C. v Turnhout 'Trekgedrag en overleving van de grauwe ganzen.'

De Meerkoet (1) '04 Natuurver. Wieringermeer. H. Schobben 'Slaaptrek-telling Zwarte Stern', aantallen variërend van 10.000 ('03) tot 120.000 ('90)

Mens en Natuur jg 55 (1) '03 Magazine van het IVN: J Jansen van Galen 'Natuur? Niet nog een verplichting!'

Van Nature jg 13 (12) dec.'03 Ver. Natuurmonumenten: Bescherming van de uitgestrekte mosselbanken rond het vogeleiland Griend noodzakelijk. De intensieve kokkelvisserij doet ernstige aanslag op de voedselbron voor tal van vogels die hier broeden. Getijdenwerking moet einde maken aan de verloedering van het Deltagebied.

Van Nature jg 14 (1) jan.'04 Ver. Natuurmonumenten: Fons Mandigers 'Eendenkooien in de knel'. Verder: bij Biddinghuizen wordt een gebied nat gemaakt, zodat het beter geschikt wordt voor de roerdomp.

Van Nature jg 14 (2) feb.'04 Ver. Natuurmonumenten: Naast opnieuw ecologische schade door de kokkelvisserij, heeft Rombout de Wijs een evaluatie uitgevoerd naar het voorkomen van heidevogels.

Van Nature jg 14 (3) mrt.'04 Ver. Natuurmonumenten: Volgens onderzoek van Alterra fungeren gebieden voor ganzenopvang het best als ze minimaal 2 tot 3 duizend ha zijn op max. 30 km afstand van de slaapplekken.

Natuur en Milieu jg 27 (12) dec.'03
Natuur en Milieu jg 28 (1/2) jan.'04: prof. Matthijs Schouten 'Stoppen met uitsluitend positief nieuws over de natuur.'

Natuur en Milieu jg 28 (3) mrt.'04 Maartensdijk - wonen onder een deken van lawaai. Gevolg van de A-27: "Onze kinderen praten harder omdat ze hier opgroeien."

Natuur Nabij jg 32 (1) feb.'04 IVN-Eemland. Jaap vd Berg: inventarisatie

roofvogels en uilen in gemeente Soest in 2003.

Landschap Noord-Holland jg 4 (1) mrt.'04 Frans Buissink 'Waar kan je in Noord-Holland de Kempphaan nog zien?' Op doortrek kom je ze nog tegen op blubberig, karig grasland.' Verder een compleet overzicht van alle 97! Vrijwilligersgroepen, die actief zijn in het N-H landschap. Jelle Harder heeft in het Gooi een project opgestart om de kamsalamander te beschermen. En ook de op zijn initiatief aangelegde ijsvogelwandjes waren de afgelopen jaren succesvol.

De Steenloper jg 22 (116) K. Rebel 'Hoera, een drieteenmeeuw zonder olie.' Zeevogels zonder oliesporen zijn zeldzaam.

De Takkeling jg 12 (1) '04 WG Roofvogels Ned. - Fraai uitgegeven tijdschrift van 96 blz. Complete soortenbespreking van de waarnemingen en broedsucces- sen in '03 opgesplitst per regio. Wil je bijvoorbeeld het aantal uitgevlogen jongen weten in het Gooi? Hier zijn ze: havik 24x, sperwer 9x, buizerd 28x, torenvalk 5x.

De Tringiaan jg 27 (1) feb.'04 Ruud Costers: 'In de winter broedende futen.' Fenomenologie '03.

Vanellus jg 56 (7) dec.'03 Bond van Friese Vogelbeschermingswachten. Natuurbeleving aan de hand van natuur- beschermer van het eerste uur Jan Drijver 1886-1963.

Vanellus jg 57 (1) feb.'04 Bond van Friese Vogelbeschermingswachten. De huidige situatie rond het zoeken van kievitseieren: 'De soort komt niet in ge- vaar.' 'Het gaat om een oude traditie die ook nog helpt bij de nestbescherming.' 'Alleen aan hen die ook aan nazorg doen wordt een eierzoeckaart uitgereikt.'

Veld & Vitrine 155/156 dec.'03 Ver. v vrienden van het Fries Natuurmuseum.

Het Vogeljaar jg 51 (6) '03 L. v.d. Bergh 'Geografische variatie bij ganzen: taigagans of middendorff's gans?' E. Winkel 'Hybride kraaien van Ameland, zwarte kraai x bonte kraai. H. van de Kooij - discussie: de purperreiger is ter- rug op het niveau van 1982, maar in ge- bieden waar de vos bij de nesten kan komen loopt het broedsucces terug. Bestrijden we de vos?'

Het Vogeljaar jg 52 (1) '04 F. Koopman 'Vale gier versus ooievaar.' L. Boon 'Najaarstrek purperreigers.' L. van de Bergh 'De oost-siberische toendrariet- gans.' Otte Zijlstra 'Lesbos, vogelrijk eiland.' Bunschoter oeverzwaluwwand doet het goed.

Vogels jg 24 (1) Vogelbescherming Ne- derland. 'Vogels van een vergeten Wes- terschelde'. Fenomenologie 'De kalen- der vd verandering.' De koekoek is niet de enige scharrelaar met eieren: veel meer soorten dan ooit werd gedacht brengen hun eieren onder in andermans nest!

Vrienden van het Gooi (1) '04 Natio- naal park Utrechtse Heuvelrug - In beeld het konijn.

Mutaties Ledenbestand

Nieuwe Leden					
MW A BEFFERS	DES PRESSTRAAT 13-II	1075 NT	AMSTERDAM	020	6622807
R VAN DEN BERG	ZUIDEREINDE 144	1243 KN	'S GRAVELAND	035	6561334
P HULZINK	NAARDERWEG 103	1217 GL	HILVERSUM	035	6930408
MW J DE JONG	LINDEGRACHT 13	3633 AS	VREELAND	0294	230233
D PROP	LOEVESTEIN 6	1275 CT	HUIZEN	035	5253723
G J DE VRIES	COLENZO 184	3761 GP	SOEST	035	6028119
MW K WIJBURG	COLENZO 184	3761 GP	SOEST	035	6028119
Adreswijzigingen					
J H VAN BEEK	EGELANTIERSTRAAT 17	1214 EA	HILVERSUM	035	6232422
R M VAN DIJK	2 ^E WITTENBURGERDWARSSSTR.46	1018 LP	AMSTERDAM		
R M M FRANCISSEN	MARINAWEG 79	1361 AG	ALMERE	035	6918966
J VAN GASTEL	ESTRIKWEG 23	1272 AM	HUIZEN	035	5268908
D C HAM	VERZETSLAAN 1	1318 BP	ALMERE	036	5373777
G VAN MERRIENBOER	PAKTUINEN 9	1601 GD	ENKHUIZEN		
Overleden					
J G CALIS	LAREN				
MW D DRIJFHOUT-ZWEIJTZER	EEMNES				
MW A E MASSEE	BUSSUM				
R POSTEMA	BAARN				
Bedankt					
MW I BAKKER	BUSSUM	A KAPPENBURG	BUSSUM		
MW I KLJNDIJK	HILVERSUM	R E RUITER	NAARDEN		
P WELLING	BUSSUM	MW W WOLFGANG	BUSSUM		

Veldwaarnemingen

Samenstelling: Engbert van Oort

Dodaars	08-03-04	2 eemmondig, eemnes, p. hilhorst
Dodaars	30-03-04	1 naardermeer, b.v.d.brink, a.vermeule, e.v.oort, nestvondst
Gr.zilverreiger	09-12-03	12 spiegelplas, horstermeer, p.vos, landend nabij bergse pad
Gr.zilverreiger	21-02-04	2 naardermeer, e.p.klomp, foeragerend
Lepelaar	04-02-04	2 bovenmeent, c.de.vink, rustend daarna opvliegend
Lepelaar	18-02-04	4 hilversumse meent, c.de.vink, foeragerend
Lepelaar	02-03-04	6 bovenmeent, m.hilhorst, p.vos, langs sloot foeragerend en rustend
Knobbelzwaan	26-12-03	70 noordpolder te veld, eemnes, s.zeldenrust, foeragerend
Wilde zwaan	18-02-04	95 bovenmeent, c.de.vink, deels rustend deels foeragerend
Kleine zwaan	05-03-04	107 bloemendalerpolder, weesp, j.w.van galen last, foeragerend, rustend
Taigarietgans	12-02-04	29 gooimeer, huizen, d.a.jonkers, a.driessen, overvliegend
Canadese gans	26-12-03	130 zuidpolder te veld, eemnes, s.zeldenrust, foeragerend
Nijlgans	21-03-04	2 boekestein, 's-graveland, j.domhof, rustend
Casarca	10-03-04	2 ankeveense polder, p.vos, paartje foeragerend in weiland
Bergeend	08-02-04	8 zuidpolder te veld, eemnes, p.hilhorst, rustend
Krooneend	17-02-04	1 vesting naarden, c.de.vink, bij bruggetje over tol
Krooneend	30-03-04	3 naardermeer, b.v.d.brink, a.vermeule, e.v.oort, rustend
Briiduiker	01-03-04	5 spiegelplas, ned.den berg, p.vos, baltsgedrag
Nonnetje	21-02-04	1 hilversumse bovenmeent, d.a.jonkers, rustend
Grote zaagbek	04-12-03	9 bergse pad, ankeveen, p.vos, foeragerend
Fazant	23-01-04	1 gooimeerkust t.h.v.aaltjesberg, naarden, e.p.klomp, enkele malen roepend
Scholekster	21-02-04	8 zuidpolder te veld, eemnes, p.hilhorst, rustend
Grutto	18-02-04	27 hilversumse bovenmeent, c.de.vink, foeragerend tussen div.kieviten
IJslandse grutto	18-02-04	2 hilversumse bovenmeent, c.de.vink, foeragerend tussen gewone grutto's
Grutto	08-03-04	26 zuidpolder te veld, eemnes, p.hilhorst, overvliegend
Regenwulp	12-10-03	4 noordpolder te veld, eemnes, s.zeldenrust
Havik	25-02-04	1 bussum, p.vos, jagend op postduiven boven station naarden-bussum
Havik	16-03-04	1 stalpoortstraat, hilversum, f.tabois, in tuin houtduif geslagen en geplukt
Havik	27-03-04	4 tafelbergerheide, blaricum, e.v.oort, baltsend
Sperwer	03-03-04	1 fuchsistraat, hilversum, e.p.klomp, jagend op foeragerende vogels in tuin
Visarend	23-01-04	1 wolfskamer, huizen, e.p.klomp, rustend op het dak van de rioolzuivering
Smelleken	29-01-04	1 bijvanck, blaricum, d.a.jonkers, foeragerend
Meerkoet	26-12-03	11 noordpolder te veld, eemnes, s.zeldenrust, foeragerend
Kerkuil	08-03-04	1 prov.weg te vreeland, e.& a.g.van oort, jagend langs slootkant
Bosuul	25-01-04	1 bikbergen, s.& a.visser, rustend in een holte van een beuk
IJsvogel	30-03-04	1 naardermeer, b.v.d.brink, a.vermeule, e.van oort, rustend op tak bij nest
Groene specht	29-01-04	1 melkweg, blaricum, i.hilhorst
Zwarte specht	23-01-04	1 schapendrift, eemnes, i.hilhorst, al hele winter aanwezig
Kleine bonte specht	15-02-04	1 corversbos, hilversum, d.a.jonkers, m.de graaf, uitsluitend gehoord
Boomleeuwerik	27-03-04	3 tafelbergerheide, blaricum, e.van oort, foeragerend
Veldleeuwerik	08-03-04	3 zuiderheide, hilversum, p.hilhorst,
Waterpieper	08-02-04	12 polder de kampen, blaricum, d.a.jonkers, m.de graaf, foeragerend
Waterpieper	21-02-04	4 hilversumse bovenmeent, d.a.jonkers, e.a., foeragerend
Grote gele kwikstaart		7x div.locaties, p.hilhorst, p.vos, e.& a.g.van oort, a.j.bos, veelal foeragerend
Witte kwikstaart	04-02-04	1 maatweg noordpolder te veld, eemnes, d.a.jonkers, foeragerend
Blauwborst	30-03-04	1 naardermeer, b.v.d.brink, a.vermeule, e.van oort
Roodborsttapuit	04-02-04	1 hilversumse bovenmeent, c.de.vink, foeragerend
Zanglijster	08-03-04	4 noordbuurt eemnes, p.hilhorst, rustend
Grote lijster	06-01-04	6 hockeyvelden laren, i.hilhorst, foeragerend
Grote lijster	18-01-04	3 aetsveldse polder, p.vos, foeragerend
Rietzanger	30-03-04	1 naardermeer, b.v.d.brink, a.vermeule, e.van oort, uitsluitend zang
Tijftjaf	30-04-04	1 naarderstraat, huizen, c.holzenspies, in den voor keukenraam
Fitis	30-03-04	3 naardermeer, b.v.d.brink, a.vermeule, e.van oort, uitsluitend zang
Staartmees	01-03-04	16 evertas, laren, p.hilhorst, foeragerend
Roek	11-12-03	1 nabij weesp, p.vos, foeragerend in moestuin bij boerderij
Bonte kraai	08-02-04	1 polder de kampen, blaricum, d.a.jonkers, m.de graaf, foeragerend
Keep		15 div.locaties, e.p.klomp, p.vos, c.holzenspies, e.& a.g.van oort
Sijsje	12-01-04	100 lambert hortensiuslaan naarden, k.weener, massaal foeragerend in es
Goudvink		43 div.locaties, e.p.klomp, a.j.bos, p.vos, p.hilhorst, e.& a.g.van oort
Appelvink		5 div.locaties, i.hilhorst, d.a.jonkers, c.verloop, o.a. drinkend uit vijver
Zwarte zwaan	21-02-04	1 zuidpolder te veld, eemnes, p.hilhorst, rustend

KOR HAAN

—DOOR RONALD SINGO—

DE BOVENMEENT OP... **ZONDAG!**

OEI! DAAR KOMEN DE **WANDELAARS!**

SLIK!

GLUP

DE WANDELAARS...!
MET AL HUN VERSCHRIK-
KELIJKE **VRAGEN...**!

"WAT ZIET U?" 300 KEER!

GOED. WE TREKKEN
STROOTJES! DE
VERLIEZER IS DE
**AANSPREEK-
BOB!**

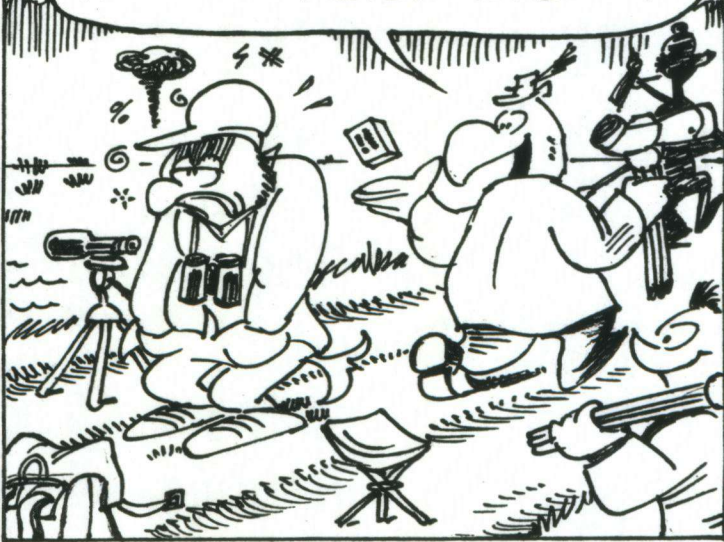

KOR! KOR HAAN
IS DE KLOS!

SHIT!

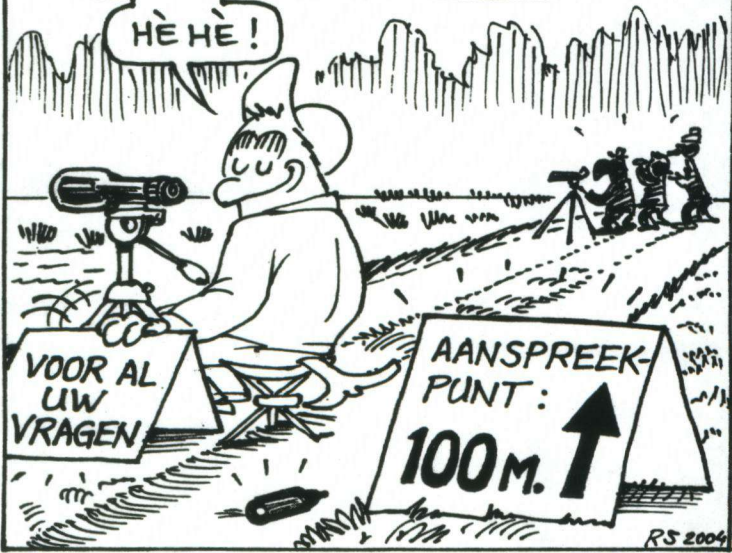

HIER IS EEN DOOSJE ASPIRINE!
VEEL STERKTE! WIJ STAAN
HONDERD METER VERDER OP!

AANSPREEK-BOB, HM?
NOU, IK **DACHT** HET NIET!

HÈ HÈ!

VOOR AL
UW
VRAGEN

AANSPREEK-
PUNT:
100M. ↑

Adressenlijst

Postadres VWG: Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening (algemeen) 2529179 t.n.v. V.W.G. Het Gooi e.o., Hilversum
ABN-Amro (algemeen) 43.41.08.790 t.n.v. V.W.G. Het Gooi e.o., Hilversum
Postrekening (uitsluitend contributies) 7874727 t.n.v. V.W.G. Het Gooi e.o., Kortenhoef

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Dagelijks bestuur:

Voorzitter	: mr. E.H. van Stigt Thans	Mackayware 30	8014 RW Zwolle	038-4543991
Sekretaris	: M. van Houten	Dovenetelhof 26	3742 EH Baarn	035-5415603
Penningmeester	: A.C.A.M. Kerkhof	Luitgardeweg 28	1211 NB Hilversum	035-6286330

Overige bestuursleden:

SG Algemene Zaken	: L.J. Dwars-Van Achterbergh	Flamingohof 1	1221 LK Hilversum	035-6850627
SG Avifauna	: G.M.L. Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Natuurbescherming	: Vacant			
SG Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
SG Excursies	: J.J.M. van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-6838604
SG Communicatie	: R. Rense	Elzenlaan 40	1214 KM Hilversum	035-6248716

Nuttige Adressen:

Aanmelding Vogelcursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Aanmelding Jeugd cursus	: A. van Klaveren	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempoldertellingen	: C. Joziasse	Horrewaarde 39	1399 HV Muiderberg	0294-263821
Lezingen	: J.W. le Clercq	Van het Hoffstraat 28	1223 EE Hilversum	035-6834456
Promotie en Verkoop	: B. v.d. Brink	Klaver 1	1273 AJ Huizen	035-5258142
Roofvogelstudiegroep	: H. Sevink	Einder 31	3742 ZG Baarn	035-5421019
Vogelasiel Het Gooi	: F.F. van de Woord	Burg. J. Visserlaan 1	1411 BR Naarden	035-6945658
Vogelringstation Het Gooi	: B. van Poelgeest	Binnenhof 517	1412 LA Naarden	035-6940996
Waarnemingskaartjes inleveren	: E. van Oort	Kickestein 57	3632 WJ Loenen ¹ / ₄ Vecht	0294-234330
Weidevogelbescherming Eempolders	: G.W. Bieshaar	Zevenenderdrift 16	1251 RC Laren	035-5311002
Wintervoeding Gooi en Vechtland	: J.F. Kuijer	Krekemeent 21	1218 EA Hilversum	035-6934871
St. Wintervoeding aan Koudeslachtoffers	: N. Schram	C. van Renneslaan 22	1403 ES Bussum	035-6933389

<u>Ledenadministratie</u>	: F. Wilms-Schopman	J.C. Ritsemalaan 1	1241 AP Kortenhoef	035-6563020
---------------------------	---------------------	--------------------	--------------------	-------------

Vogelwerkgroep On-Line:

Het Goois Vogelnet (Nieuws van de Vogelwerkgroep via e-mail)
Vogelwerkgroep op internet
St. Wintervoeding aan Koudeslachtoffers

Aanvragen via: Chans@worldonline.nl
<http://www.vwg-gooi-eo.nl>
nora.schram@planet.nl

Waarnemingskaartjes kunnen ook bij alle bestuursleden worden ingeleverd. Na overleg kunnen eveneens bij alle bestuursleden nieuwe kaartjes worden verkregen.

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep aanvaardt de vereniging geen enkele aansprakelijkheid. Deelname geschiedt op vrijwillige basis.

De contributie voor de vogelwerkgroep bedraagt minimaal € 16,- per jaar. Na aanmelding bij de ledenadministratie ontvangen nieuwe leden een welkomstmapp met informatie over de vereniging. Voor leden uit één gezin of samenwonenden is er de mogelijkheid lid te worden als huisgenoot. De contributie daarvoor is minimaal € 6,- per jaar. Na aanmelding ontvangt u een acceptgiro. U kunt wachten met uw betaling tot ontvangst van deze acceptgiro.

Schenken:

Wilt u de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken eenmalig of vaker steunen met een gift, dan zijn deze giften onder voorwaarden aftrekbaar op de aangifte voor de inkomstenbelasting. Daarnaast kunt u in uw testament een zogenaamd legaat laten opnemen ten gunste van de vogelwerkgroep. Het is gewenst dit dan met uw notaris te bespreken.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester worden declaraties voor gemaakte kosten uitsluitend gehonoreerd indien deze uiterlijk 31 december via de coördinator van de betreffende subgroep bij de penningmeester zijn ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

TPG Post

Port betaald
Port payé
Pays-Bas